

Analyse, inform and activate

LAKA

Analyseren, informeren, en activeren

Stichting Laka: Documentatie- en onderzoekscentrum kernenergie

De Laka-bibliotheek

Dit is een pdf van één van de publicaties in de bibliotheek van Stichting Laka, het in Amsterdam gevestigde documentatie- en onderzoekscentrum kernenergie.

Laka heeft een bibliotheek met ongeveer 8000 boeken (waarvan een gedeelte dus ook als pdf), duizenden kranten- en tijdschriften-artikelen, honderden tijdschriftentitels, posters, video's en ander beeldmateriaal. Laka digitaliseert (oude) tijdschriften en boeken uit de internationale antikernenergie-beweging.

De [catalogus](#) van de Laka-bibliotheek staat op onze site. De collectie bevat een grote verzameling gedigitaliseerde [tijdschriften](#) uit de Nederlandse antikernenergie-beweging en een verzameling [video's](#).

Laka speelt met oa. haar informatie-voorziening een belangrijke rol in de Nederlandse anti-kernenergiebeweging.

The Laka-library

This is a PDF from one of the publications from the library of the Laka Foundation; the Amsterdam-based documentation and research centre on nuclear energy.

The Laka library consists of about 8,000 books (of which a part is available as PDF), thousands of newspaper clippings, hundreds of magazines, posters, video's and other material. Laka digitizes books and magazines from the international movement against nuclear power.

The [catalogue](#) of the Laka-library can be found at our website. The collection also contains a large number of digitized [magazines](#) from the Dutch anti-nuclear power movement and a [video-section](#).

Laka plays with, amongst others things, its information services, an important role in the Dutch anti-nuclear movement.

Appreciate our work? Feel free to make a small [donation](#). Thank you.

www.laka.org | info@laka.org | Ketelhuisplein 43, 1054 RD Amsterdam | 020-6168294

Actief voor de Toekomst!

COVRA N.V.
Jaarverslag 2008

INHOUD

Pagina

VERSLAG VAN DE RAAD VAN COMMISSARISSEN

PROFIEL VAN DE RAAD VAN COMMISSARISSEN

VERSLAG VAN DE DIRECTIE

1

JAARVERSLAG 2008

2

BELEID

4

BEDRIJFSVOERING

5

Inzameling

5

Verwerking

6

Opslag

8

Onderhoud, toezicht en administratie

9

Nieuwbouw

9

FINANCIËN

10

Omzet en resultaat

10

Tariefstelling

11

Risicobeheersing, controle en gevoeligheid voor exogene factoren

11

Overeenkomsten

12

ORGANISATIE

13

Personeel

13

Medezeggenschap

14

MILIEU

15

Emissies en stralingsdoses

15

Incidenten

16

Energieverbruik

16

INSPECTIES

17

Nationaal

17

Internationaal

18

ONTMANTELING

19

EINDBERGING

20

Nationaal

20

Internationaal

21

VOORLICHTING

22

Bezoekers

22

Bijzondere acties

23

CORPORATE GOVERNANCE

25

VERWACHTING 2009

27

JAARREKENING

28

BALANS PER 31 DECEMBER 2008 (na resultaat bestemming)

29

WINST- EN VERLIESREKENING OVER 2008

30

KASSTROOMOVERZICHT

31

TOELICHTING OP DE BALANS EN DE WINST- EN VERLIESREKENING

32

OVERIGE GEGEVENS

42

ACCOUNTANTSVERKLARING

44

CENTRALE ORGANISATIE VOOR RADIOACTIEF AFVAL

De Centrale Organisatie Voor Radioactief Afval (COVRA) N.V., is in 1982 opgericht. Het doel van de vennootschap is een bijdrage te leveren aan de duurzame bescherming van het milieu, door blijvend en bedrijfsmatig te voorzien in de zorg voor radioactief afval en mede daarvoor in aanmerking komende radioactieve stoffen en voorwerpen. Alle aandelen in COVRA zijn in handen van de Staat.

RAAD VAN COMMISSARISSEN EN DIRECTIE

Raad van commissarissen:

Prof. Ir. H.P. van Heel (1931)	President-commissaris. Eerste benoeming 2002. Tweede benoeming in 2006; lopende termijn tot 1 juli 2009. Nationaliteit: Nederlandse. Voormalig algemeen directeur van Hoechst Holland N.V., Vlissingen, voormalig hoogleraar Milieutechniek aan de Technische Universiteit Delft, voormalig bestuurslid en vast adviseur van VEMW (Vereniging Energie, Milieu & Water), voormalig curator bij het Nederlands Economisch Instituut (NEI/ECORYS). Relevante nevenfunctie: lid van de commissie Additioneel Innovatieve Projecten (AIP).
Prof. Dr. Ir. M. de Bruin (1938)	Lid. Eerste benoeming 2002. Derde benoeming in 2008; lopende termijn tot 1 juli 2012. Nationaliteit: Nederlandse. Voormalig algemeen directeur van het Interuniversitair Reactor Instituut in Delft. Relevante nevenfunctie: adviseur van de EU m.b.t. het Decommissioning Programme voor de nucleaire faciliteiten van de EU Joint Research Centres.

Dr. A.G.W.J. Lansink
(1934)

Lid.
Eerste benoeming 2002. Derde benoeming in 2007; lopende termijn tot 1 juli 2011.
Nationaliteit: Nederlandse.
Voormalig lid van de Tweede Kamer voor het CDA als woordvoerder energie- en milieubeleid, volksgezondheid en hoger onderwijs.
Relevante nevenfuncties: commissaris bij EON Benelux NV, politiek adviseur over energie- en milieuvraagstukken bij PriceWaterhouseCoopers, voorzitter van de Gelderse Milieufederatie en voorzitter van de Federatie Herwinning Grondstoffen.

Drs. J. Lintjer
(1943)

Lid.
Eerste benoeming in 2009; lopende termijn tot 1 januari 2013.
Nationaliteit: Nederlandse.
Voormalig vice-president van de Asian Development Bank, voormalig plaatsvervangend thesaurier-generaal van het ministerie van Financiën.
Relevante nevenfuncties:
Vice-voorzitter RvC Eneco, lid Raad van Advies Allseas, lid Raad van Advies Plan Nederland, Vice-voorzitter Philippine-Netherlands Business Council, lid van de Commissie Buitenland van de VVD

Mr. L.C.F.A.J.S. de Leur
(1939)

Lid.
Eerste benoeming 2002. Tweede benoeming in 2005; lopende termijn tot 1 juli 2009.
Nationaliteit: Nederlandse
Voormalig directeur Exportkredietverzekering van het Ministerie van Financiën.
Relevante nevenfunctie: voormalig deputy chairman URENCO Ltd.

Ir. J.J. Verwer
(1941)

Lid.
Eerste benoeming in 2009; lopende termijn tot 1 januari 2013.
Nationaliteit: Nederlandse.
Voormalig CEO van E.on-Benelux.
Relevante nevenfuncties:
Voorzitter raad van toezicht Woonstad Rotterdam, voorzitter Elektrorisk, adviseur E.on, adviseur Nauta Dutilh, lid stuurgroep Nintes, diverse lidmaatschappen non-profit organisaties

Directie:

Dr. H.D.K. Codée
(1948)

Algemeen directeur.
In dienst bij COVRA sinds 1 januari 1985. Benoeming als algemeen directeur per 1 juli 1995.
Nationaliteit: Nederlandse.
Relevante nevenfuncties:
President of the Assembly of Members of ARiUS, Association for Regional and international Underground Storage;
President of the Club of Agencies, het overlegorgaan van de Europese radio-actief afval organisaties;
Penningmeester van KINT, Kennis Infrastructuur Nucleaire Technologie;
Lid van de Externe BeoordelingsCommissie van het nucleair onderzoeksprogramma van NRG;
Member International Program Advisory Committee Waste Management Symposia, USA;
Lid Raad van Toezicht Emergis, het centrum voor geestelijke gezondheidszorg in Zeeland;
Bestuurslid Stichting Roosevelt Support Fund te Middelburg.

VERSLAG VAN DE RAAD VAN COMMISSARISSEN

1. Jaarrekening

Dit jaarverslag bevat onder meer de jaarrekening, die wij na controle door Deloitte Accountants hebben goedgekeurd. Wij stellen de Aandeelhouder voor de jaarrekening 2008 vast te stellen en de directie en de Raad van Commissarissen decharge te verlenen voor respectievelijk het gevoerde beleid en het uitgeoefende toezicht. Het boekjaar 2008 is met een negatief resultaat afgesloten.

Aan de Aandeelhouder wordt geadviseerd om het resultaat ten laste te brengen aan de Reserve Fondsresultaten en de overige reserve.

2. Samenstelling Raad van Commissarissen

Per 1 juli 2008 werd de heer Prof. Dr. Ir. M. de Bruin herbenoemd. De samenstelling van de Raad bleef ongewijzigd tot 1 januari 2009. Per 1 januari 2009 zijn door de aandeelhouder de heren drs. J. Lintjer en Ir. J.J. Verwer benoemd als lid. Per 1 juli 2009 zullen de president-commissaris, de heer Prof. Ir. H.P. van Heel en het lid, de heer Mr. L.C.F.A.J.S. de Leur terugtreden.

De herbenoeming en de uitbreiding vonden plaats in overeenstemming met de profielschets die verder in dit jaarverslag is opgenomen.

Alle commissarissen zijn onafhankelijk in de zin van de Nederlandse Corporate Governance Code.

3. Activiteiten

De Raad van Commissarissen heeft in 2008 vijfmaal voltallig vergaderd gezamenlijk met de directeur. De extra vijfde vergadering is besteed aan bespreking van het Beleidsplan 2009-2014. Daarnaast sprak een delegatie van de raad met de directeur over een aantal kernpunten van beleid en organisatie. De voltallige raad sprak in besloten kring over het nieuwe beleidsplan, de invulling van het Management Team bij COVRA, het functioneren van de directeur, het functioneren van de Raad en van de commissarissen en over de samenstelling van de Raad. Dit heeft er onder andere toe geleid dat per 1 januari 2009 een plaatsvervangend directeur is benoemd, de heer Dr. Ir. E.V. Verhoef.

Met de accountant heeft een bespreking plaatsgevonden als pre-audit overleg.

Jaarlijks vindt overleg plaats met de Ondernemingsraad. Aansluitend op de laatste vergadering van de Raad van Commissarissen in 2008, is met de OR gesproken over de toekomstverwachtingen en het nieuwe beleidsplan.

De Raad stelt zich op de hoogte van ontwikkelingen op voor COVRA relevante terreinen. In dit kader heeft in 2008 een meerdaags bezoek plaatsgevonden aan diverse faciliteiten in Duitsland voor verwerking, opslag en eindberging van radioactief afval: de zoutmijn in Gorleben en de Konrad mijn.

De omzet en de resultaten worden elk kwartaal besproken in de vergadering van de Raad. Nadrukkelijk zijn in het verslagjaar de strategie en de doelstellingen besproken als onderdeel van het vaststellen van het nieuwe beleidsplan. De Raad verleende zijn goedkeuring aan het budget 2009.

In de vergadering van 26 maart 2009 werden, in aanwezigheid van de externe accountant, de jaarstukken 2008 besproken. De voorzitter van de Raad heeft regelmatig contact onderhouden met de directeur.

4. Beloningsbeleid directie

De functie kenmerkt zich door ondeelbare eindverantwoordelijkheid voor veiligheid van personeel en omgeving in ruime zin; bestendigheid tegen afbreukrisico's; stralingsdeskundigheid die wordt ingebracht in nationale en internationale gremia; zakelijk inzicht en commerciële vaardigheden passend bij de rol van COVRA.

Het huidige beloningsniveau wordt passend geacht, mede gelet op de beloning van aanliggende functies in het bedrijfsleven.

Bestuurder ontvangt alleen een vaste beloning; toekenning van een eenmalige bonus wegens buitengewone prestaties geschiedt bij uitzondering.

Het beloningssysteem dateert van juli 1995. Sindsdien zijn steeds de CAO-verhogingen gevolgd. De bestuurder neemt deel in de collectieve pensioenregeling; hij ontvangt een kostenvergoeding; aan hem is een auto ter beschikking gesteld.

De Raad spreekt zijn erkentelijkheid uit voor de grote inzet van medewerkers en directie in 2008.

Namens de Raad van Commissarissen,

.....
Prof. Ir. H.P. van Heel,
President-commissaris

PROFIEL VAN DE RAAD VAN COMMISSARISSEN

1. Algemeen

Het profiel van de Raad van Commissarissen van COVRA N.V. wordt regelmatig getoetst aan maatschappelijke ontwikkelingen en strategische veranderingen bij COVRA en zo nodig aangepast.

De Raad van Commissarissen heeft tot taak toezicht te houden op het beleid van de directie en op de algemene gang van zaken in COVRA. De Raad staat de directie met raad en daad terzijde. Bij de vervulling van zijn taak richt de Raad zich naar het belang van COVRA.

2. Samenstelling

De Raad van Commissarissen bestond in 2008 uit vier leden. De Raad dient naar behoren te zijn samengesteld. Voorts moet worden gewaarborgd dat enerzijds een goed samenwerkingsverband ontstaat en anderzijds dat de leden ten opzichte van elkaar, ten opzichte van de directie en ten opzichte van de aandeelhouders, onafhankelijk en kritisch kunnen opereren.

3. Maatstaven

De Raad dient in zijn geheel te beantwoorden aan de volgende maatstaven:

- spreiding van specifieke deskundigheid ten aanzien van één of meer aspecten van het -ondernemingsbeleid;
- spreiding van maatschappelijke ervaring;
- ervaring in de industrie en milieutechniek;
- financiële en economische deskundigheid;
- technologische en milieuhygiënische ervaring;
- affiniteit met de overheid en politiek;
- kennis van arbeidsverhoudingen;
- affiniteit met nucleaire technieken, met het nucleair wetenschappelijk veld;
- bekendheid met internationale ontwikkelingen met betrekking tot (eind)berging.

VERSLAG VAN DE DIRECTIE

De belangrijkste mijlpaal voor COVRA in 2008 was ongetwijfeld het opstellen en vaststellen van het Beleidsplan 2009-2014. COVRA kent een beleidscyclus van vijf jaar waarin zowel een evaluatie plaatsvindt van alle voorzieningen en uitgangspunten voor de eindberging, en waarin ook het beleidsplan wordt geactualiseerd voor de toekomst. Kenmerkend voor de zorg voor radioactief afval is de lange termijn die steeds moet worden beschouwd; in de beleidsplannen is daarom ook steeds een prognose voor de verdere toekomst gegeven dan de eerste vijf jaar. Gelukkig zijn de huidige ontwikkelingen in de nucleaire sector veel positiever dan in 2003 werd verwacht. Genoemd kunnen worden: een bedrijfstijdverlenging voor de kerncentrale Borssele tot 2034, discussies over verdere uitbreiding van het nucleaire vermogen in Nederland, vervanging van de reactor in Petten, uitbreiding van de verrijkingscapaciteit en hernieuwd onderzoek naar vervroegde ontmanteling van de kerncentrale Dodewaard.

Publicitair heeft COVRA ook de nodige aandacht gekregen. De opvoering in de ontvangsthal van het HABOG van het theaterspel "Kwartet" van Heiner Müller in het kader van het Zeeland Nazomer Festival bereikte de cultuurpagina's van Nederlandse en Vlaamse dagbladen. Op zeer bijzondere wijze maakten ruim 2000 bezoekers aan het theaterspel kennis met COVRA. De tentoonstelling over het werk van COVRA en de kunstdtentoonstelling "Elementaire deeltjes" fungeerden als foyer voor een gezellig samenzijn voor en na de voorstelling. Deze feestelijke gebeurtenissen markeerden het eerste lustrum van het HABOG.

In 2008 is weer een bouwproject opgeleverd. Twee modules van het VOG-complex zijn toegevoegd aan de opslagcapaciteit. Voor het eerst sinds de start in 1989 van de bouwactiviteiten op het industrieterrein Vlissingen-Oost zullen er de komende jaren (even) geen bouwactiviteiten zijn. Naar verwachting zal in 2012 weer besloten moeten worden over uitbreiding van de opslagcapaciteit voor zowel verarmd uranium als voor hoogradioactief afval.

De omzet in 2008 is aanmerkelijk hoger dan begroot, omdat een eenmalige bijdrage 'toekomstige kosten VOG' is ontvangen. Zonder deze bijdrage is de omzet echter ook hoger dan de begroting. De afval aanbodzijde is door COVRA nauwelijks te beïnvloeden en is vooral afhankelijk van bedrijfsgebeurtenissen en keuzes van de afvalproducenten.

Eenzijds bestaat de bedrijfsvoering van COVRA uit het ophalen, verwerken en opslaan van afval. De daaraan verbonden kosten en inkomsten tonen over de jaren een constant beeld. Dit deel van de bedrijfsvoering is gemiddeld tenminste kostendekkend. Het andere deel van de bedrijfsvoering bestaat uit het beheer van de financiële voorzieningen voor lange termijn opslag en eindberging. Dit deel van de bedrijfsvoering wordt gedomineerd door externe factoren: beleggingsresultaat en gerealiseerde reële rente. De financiële crisis heeft hier een diep spoor achtergelaten. De renteresultaten bleven achter op het gestelde doel en bovendien moet een (ongerealiseerd) koersverlies worden genomen. Het resultaat is een verlies van 3,8 miljoen in het verslagjaar. De kwetsbaarheid voor exogene factoren maken dat het komende jaar een nadere analyse zal worden uitgevoerd naar de financiële uitgangspunten en de mogelijkheden om genoemde kwetsbaarheid te verminderen.

COVRA kan weinig realiseren zonder inzet van de medewerkers en die inzet is sterk afhankelijk van het plezier dat men in de dagelijkse werkzaamheden heeft. De werksfeer bij COVRA is positief, de betrokkenheid van de medewerkers is groot. Daarvoor wil ik mijn dank uitspreken aan alle medewerkers. Met elkaar gaan we een goede toekomst tegemoet. Het motto van het nieuwe beleidsplan "Actief voor de Toekomst" zullen we met elkaar waarmaken.

Hans Codée,
Directeur COVRA N.V.

Missie COVRA N.V.:

"Blijvend zorg dragen voor het radioactief afval in Nederland"

"Actief voor de Toekomst", is de titel van het beleidsplan 2009-2014. In de laatste vergadering van de raad van commissarissen in 2008 is dit beleidsplan vastgesteld. Van het beleidsplan is een managementsamenvatting gemaakt. Het plan en de samenvatting wordt zonder voorbehoud aan belangstellenden ter beschikking gesteld.

Als strategie voor de komende zes jaar is vastgelegd dat de missie van COVRA wordt versterkt, verruimd en verder wordt geprofileerd. Dit betekent:

- een optimale bedrijfs- en milieuproductie neerzetten;
- doen uitvoeren van een Nederlands/internationaal onderzoeksprogramma voor eindberging;
- actief uitvoeren van voorlichtingsactiviteiten.

De continuïteit van COVRA met betrekking tot organisatie, financiën en voorzieningen zal worden gewaarborgd. Dit betekent:

- taken en functies bij aanstaande pensionering heroverwegen;
- technische en bedrijfseconomische levensduur van de materiële vaste activa beoordelen;
- afschrijvingsmethodiek heroverwegen;
- verkrijgen van middelen voor onderzoek, educatie en voorlichting.

Voor alle aangeboden soorten radioactief afval beschikt COVRA over verwerkings- en opslagvoorzieningen. De beschikbare opslagcapaciteit voldoet voor het te verwachten aanbod tot en met 2014.

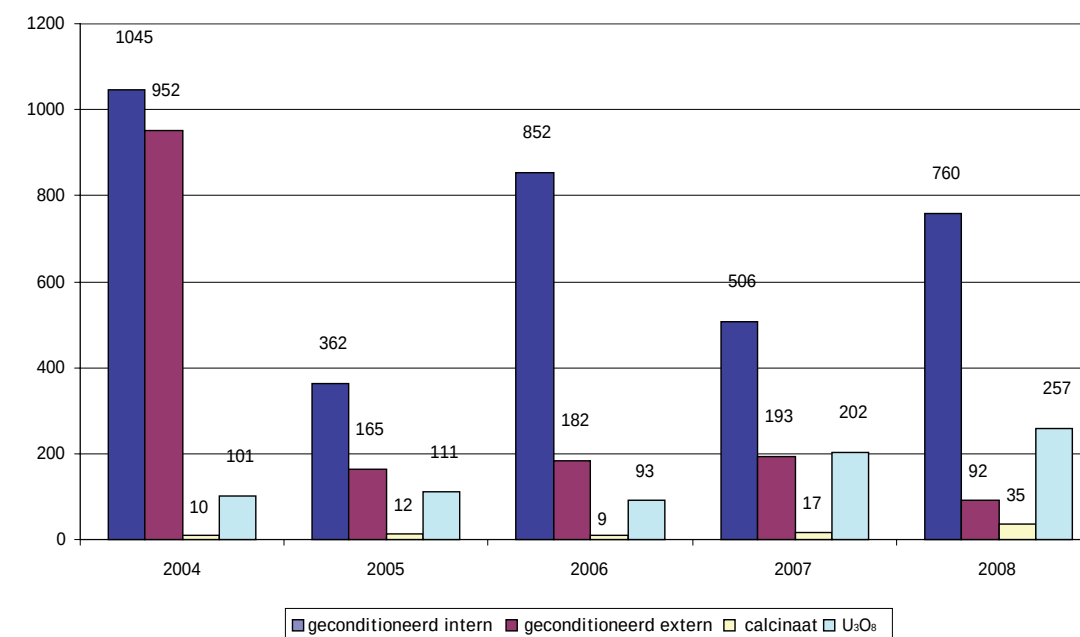

De bedrijfsvoering van COVRA omvat de inzameling, de behandeling en opslag van alle categorieën radioactief afval. Op deze werkzaamheden wordt door de organisatie toezicht gehouden met betrekking tot stralingshygiëne, veiligheid, beveiliging en kwaliteitszorg en er vindt administratie plaats.

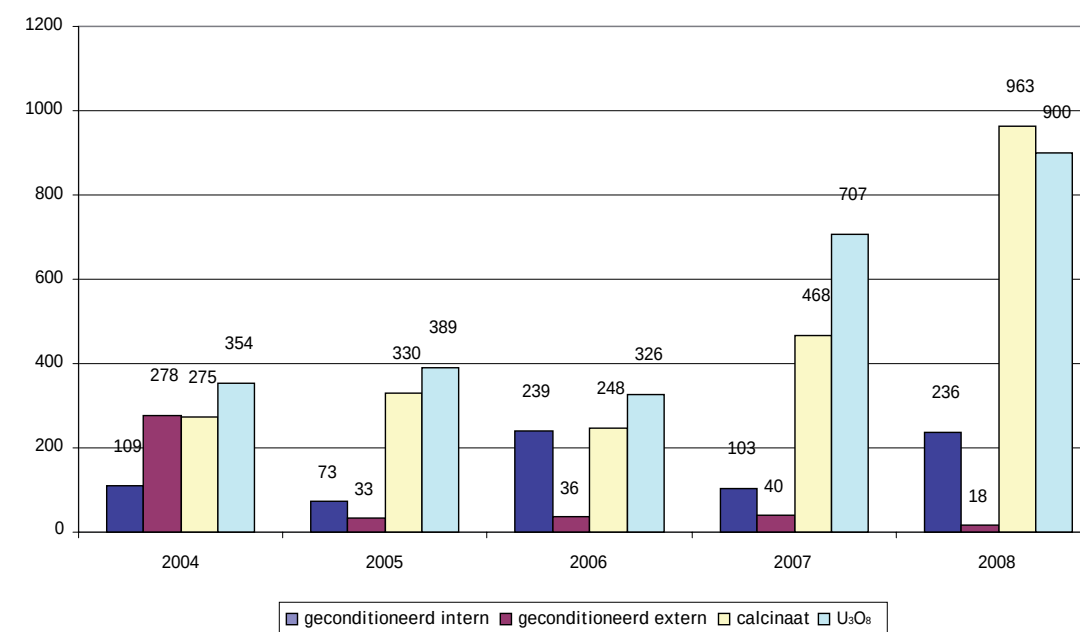
Inzameling

Het totale aanbod van 2672 opgehaalde vaten afval is circa 10% lager dan het aanbod van 2007. Dit totale aanbod omvat zowel de aantallen vaten met vloeibaar afval, als de aantallen 20-voets containers met 25 m³ calcinaat afval en de DV70 containers met 3,5 m³ verarmd uranium (U₃O₈). Het totaal aantal vaten geeft daarom niet direct inzicht in de ontwikkeling van het totale afvalvolume. In figuur 1 is grafisch de ontwikkeling weergegeven van het aantal in opslag genomen vaten bij COVRA geconditioneerd afval, het aantal vaten extern geconditioneerd afval, het aantal containers met calcinaat afval en het aantal containers met verarmd uranium. Het aantal vaten bij COVRA geconditioneerd is aanmerkelijk groter dan in 2007 en het aantal extern geconditioneerd afval is aanmerkelijk kleiner. In figuur 2 is hetzelfde overzicht gegeven maar nu niet in aantallen, maar in afval volume. Opvallend is nu de sterke toename in zowel calcinaat afval als verarmd uranium.

hoeveelheid in opslag genomen afval

Figuur 1. Totaal aantal in opslag genomen vaten LMRA in de periode 2004-2008.

Figuur 2. Totaal in opslag genomen volume LMRA in de periode 2004-2008

Verwerking

Voor het verwachte aanbod van radioactief afval wordt een productiejaarplan opgesteld. Dit plan is gebaseerd op de opgaven van het afvalaanbod van de grotere afvalleveranciers. In de praktijk komen hierop grote afwijkingen voor. Zo was er voor 2008 gepland om 1.800 vaten met vast afval te verpersen. In werkelijkheid zijn er echter 2600 vaten verperst. Het aantal aangeboden vaten met bronnen was driemaal zo groot als verwacht. Ook al deze vaten zijn verwerkt. Het productiedoel voor de verwerking van vloeibaar molybdeen afval was 5.400 liter, maar er was in totaal 5.192 liter beschikbaar om te verwerken.

De afdeling bedrijfsvoering optimaliseert wekelijks de planning op grond van beschikbaar afval, beschikbare menskracht en beschikbaarheid van installaties. De beschikbaarheid van de installaties wordt bepaald door de onderhoudsprogramma's en eventuele storingen. In 2008 is een nieuw bestu-

ringssysteem van de oven geïnstalleerd en in gebruik genomen, waardoor de oven niet beschikbaar was voor verwerking. Het streven van de bedrijfsvoering is voorts dat zo weinig mogelijk onverwerkt afval aanwezig is, echter er moet ook een voldoende grote batch worden verzameld alvorens een verwerkingscampagne te kunnen starten. Zo was er aan het eind van het jaar slechts één vat persbaar afval resterend en was ook de voorraad vloeibaar molybdeen afval nihil. De voorraad anorganisch vloeibaar afval is met circa 25% toegenomen en de voorraad te verbranden vloeistof is nagenoeg constant gebleven.

In de persinstallatie zijn 2.600 vaten afval verwerkt, waarbij gemiddeld een volumereductiefactor is bereikt van 0,47 inclusief het verpakken in beton in tweehonderd liter vaten. Dit is een reductie die nagenoeg gelijk is aan de reductiefactor die in de vorige jaren werd behaald.

Het aanbod van kadaver/biologisch afval is zeer beperkt en de opslagcapaciteit is voldoende groot om niet ieder jaar een verbrandingscampagne te moeten plannen. In 2005 heeft de laatste campagne plaatsgevonden. In het tweede kwartaal van 2008 is de aanwezige voorraad kadaver/biologisch afval en de voorraad organische harsen in de kadaveroven verbrand. Kort daarna raakte de diepvriescel defect. Omdat er in de cel veel opslagcapaciteit is ten opzichte van de aanvoer, is besloten om een diepvrieskist aan te schaffen. Dit levert tevens energiebesparing op. Dit verslagjaar heeft geen verwerking van de historische voorraad slibboxen plaatsgevonden, wel is het slib dat in 2008 ontstond bij de waterbehandeling volledig verwerkt.

In het verslagjaar zijn hoeveelheden afval door COVRA verwerkt als vermeld in tabel 1. Ter vergelijking zijn de hoeveelheden van 2007 opgenomen. De aantallen geven niet automatisch een beeld van de tijdsbesteding omdat er een grote variatie is in verwerkingstijd per afvalsoort. Vooral de categorie divers afval bevat zeer tijdrovende werkzaamheden omdat veelal sprake is van incidenteel aanbod met afwijkende verwerkingseisen.

Tabel 1. Hoeveelheid verwerkt regulier ingezameld afval in 2008 en 2007.

	<u>2008</u>	<u>2007</u>
colli met vloeibaar afval	56	115
colli met vloeibaar molybdeen afval	38	73
colli met telpotjes	79	38
colli met slib	17	32
colli met persbaar afval	2.600	2.003
colli met bronnen	383	244
colli met divers afval	419	326
m³ afvalwater	60	109
liter organische vloeistoffen verbrand	0	2.527
liter organische vloeistoffen verwerkt	90	1.800
kadaverboxen verbrand	25	0
liter vloeibaar molybdeen afval	5.192	0
na verwerking resulterend in:		
tweehonderd liter vaten	694	446
duizend liter vaten	105	2

De werkzaamheden met betrekking tot het hoogradioactief afval hebben bestaan uit het voorbereiden, organiseren en begeleiden van zowel het beladen van transportcontainers als van transporten zelf. Er zijn drie MTR2 containers vanuit Petten aangevoerd, waarvan één met uraniumfilters van de molybdeenproductie en twee met gebruikte splijtstofelementen. De containers zijn uitgepakt in het HABOG, de inhoud is vervolgens gecontroleerd en verpakt in canisters. De dichtgelaste ca-

nisters zijn daarna met helium op overdruk gevuld. Bij het testen van de integriteit van beide dichtgelaste canisters met gebruikte splijtstofelementen bleek dat deze de gewenste meetwaarde voor het vrijkomen van helium niet haalden. Uit navraag bij de leverancier bleek dat deze niet aantoonbaar kon maken dat de lassen in de romp en bodem getest waren conform opdracht. Controle van genoemde lasnaden toonde aan dat deze de oorzaak zijn van het vrijkomen van helium. Deze twee canisters zijn opgeslagen in een aparte opslagwell. De opslagwell is als gebruikelijk met argon gevuld. De helium concentratie in deze well zal worden gevolgd. Naar verwachting zal deze eerst toenemen maar uiteindelijk zal een evenwichtssituatie ontstaan.

Voorts is gestart met de kwaliteitscontrole van het verglaasde afval dat ontstaan is bij de opwerking in Engeland van bestraalde splijtstofelementen van de kerncentrale Dodewaard. Transport van dit afval is gepland in 2009. Daarnaast zijn de voorbereidingen getroffen voor het transport en de ontvangst van het eerste niet-warmteproducerend afval, het zogenaamde CSD-C afval, afkomstig van opwerking in Frankrijk van bestraalde splijtstofelementen van de kerncentrale Borssele. Ook voor dit afval geldt dat de containertesten en een eerste transport in 2009 zullen plaatsvinden.

Opslag

De verwerking van het laag- en middelradioactief afval bij COVRA resulteert in geconditioneerd afval geschikt voor langdurige opslag in het LOG. Bovendien zijn vaten met gecementeerd afval, die zijn geproduceerd bij de kernenergiecentrale, in opslag genomen.

Per 31 december 2008 zijn in het LOG de hoeveelheden aanwezig zoals vermeld in tabel 2, ter vergelijking zijn ook de hoeveelheden per eind 2007 vermeld.

Tabel 2 Aantallen vaten opgeslagen in het LOG per 31 december 2008 respectievelijk 2007

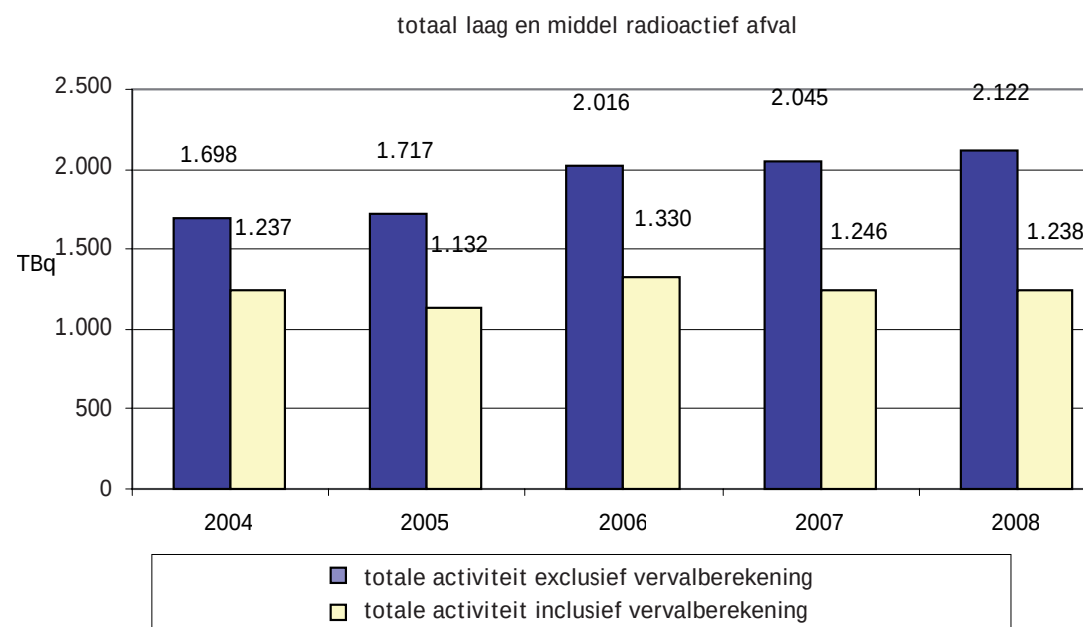
	<u>2008</u>	<u>2007</u>
tweehonderd liter vaten	32.626	31.879
vierhonderd liter vaten	2	2
zeshonderd liter vaten	42	42
duizend liter vaten	2.678	2.573
vijftienhonderd liter vaten en Mosaïkcontainers	69	69

In het ContainerOpslagGebouw (COG) zijn 35 stuks 20 ft ISO-containers met calcinaat aangevoerd. In totaal zijn nu in het COG 145 stuks containers met calcinaat opgeslagen. Daarnaast zijn 3 containers met overig erts/schroot afval opgeslagen. Tijdelijk zijn twee containers met zeer laag besmet afval van KCB opgeslagen, die na verval zullen worden teruggeleverd. Eveneens tijdelijk zijn 3 ISO containers opgeslagen met lege, maar inwendig besmette, 200-liter vaten.

In het Verarmd uranium OpslagGebouw (VOG) zijn 257 stuks DV70 containers aangevoerd. In totaal zijn 784 DV70 containers aanwezig.

Aan de activiteit van het laag- en middelradioactief afval die in het LOG, COG en VOG is opgeslagen, is 77 TeraBecquerel (TBq) toegevoegd in 2008, zodat de totale activiteit, zonder rekening te houden met het verval, 2.122 TBq bedraagt. Wanneer wel rekening wordt gehouden met het verval resteert in het laag- en middelradioactief afval 1.238 TBq. Netto is de opgeslagen LMRA activiteit afgenomen. Er is aan het eind van het verslagjaar 8 TBq minder aanwezig dan aan het begin van het verslagjaar. De aanwezige activiteit wordt voornamelijk bepaald door ⁶⁰Co, ¹³⁷Cs en ³H met halveringstijden van respectievelijk 5, 30 en 12 jaar.

In figuur 3 is grafisch weergegeven de totale LMRA activiteit die is opgeslagen, zowel met als zonder rekening te houden met het verval.

Figuur 3. Totale activiteit van het LMRA met en zonder rekening te houden met het verval in de periode 2004-2008.

Aan hoogradioactief afval zijn bij COVRA aanwezig 22 canisters met in totaal 716 splijtstofelementen van de onderzoeksreactoren, 3 canisters met uraniumfilters van de molybdeenproductie en 140 canisters met verglaasd opwerkingsafval. In totaal is in het HABOG 1.641.918 TBq opgeslagen. Er is in het verslagjaar 8.374 TBq toegevoegd aan het HABOG. Hier wordt de activiteit voornamelijk bepaald door ^{90}Sr , ^{134}Cs en ^{137}Cs met halveringstijden van respectievelijk 28, 2 en 30 jaar.

Onderhoud, toezicht en administratie

Naast het ophalen, verwerken en opslaan van radioactief afval, alsmede het onderhouden van de COVRA-faciliteiten, hebben de werkzaamheden bestaan uit het daarbij behorende toezicht en administratief beheer.

Van groot belang is daarbij dat de gegevens van het afval voor de zeer lange termijn beschikbaar en toegankelijk blijven. In 2008 is een nieuwe geklimatiseerde archiefruimte gereedgekomen voor het langdurig opslaan van het papieren archief. Tevens is begonnen met de realisatie van een nieuw gedigitaliseerd post en dataopslagsysteem waardoor de duurzame beschikbaarheid en toegankelijkheid van die gegevens wordt gewaarborgd. Het totale archiefsysteem zal in 2009 volledig operationeel worden. Daarna rest nog het vaststellen en implementeren van het informatiebeveiligingsbeleid.

Over de resultaten van het toezicht wordt apart in het hoofdstuk Inspecties gerapporteerd.

Nieuwbouw

De tweede en derde module van het eerste VOG zijn op 23 april 2008 opgeleverd. Het bouwproject is binnen het beschikbare budget gerealiseerd. Met deze modules beschikt COVRA over opslagcapaciteit voor verarmd uranium voldoende voor de productie van circa vijf jaar.

Omzet en resultaat

In geld uitgedrukt is de netto omzet 49% hoger dan begroot. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door een eenmalige bate "toekomstige kosten" van

€ 4.131 als gevolg van het gereed komen van de twee modules VOG. Wanneer deze extra bate buiten beschouwing wordt gelaten is de gerealiseerde omzet 8% hoger dan begroot. De hogere omzet is veroorzaakt door de aanvoer van meer vast afval, extern geconditioneerd afval, verarmd uranium en calcinaat. De aanvoer van molybdeenafval blijft achter. Begroot waren 50 vaten met vloeibaar molybdeen afval; de werkelijke aanvoer bedroeg 28 vaten.

De hogere aanvoer van afval heeft uiteraard hogere directe kosten als gevolg. Dominant hierin zijn de kosten voor transport van het verarmd uranium.

De eenmalige bate voor het VOG is direct opgenomen als voorziening. De hogere aanvoer van verarmd uranium en calcinaat vertaalt zich ook onmiddellijk in een hogere dotatie aan de voorzieningen.

De indirecte kosten liggen 6% hoger dan in 2007. Dit komt doordat er in 2007 sprake was van een eenmalige bate. De ontvangen bedragen voor de toekomstige kosten van het laag, middel en hoogradioactief afval, zijn in overeenstemming met het Fondsreglement belegd. De rentetoevoegingen aan het Fonds zijn de afgelopen jaren kleiner geweest dan was verwacht, waardoor een tekort in het Fonds is opgebouwd. Voor 2008 is het tekort verdubbeld ten opzichte van 2007. Daarnaast is ook COVRA getroffen door de wereldwijd negatieve gevolgen op de financiële markten. Op de als AAA aangemerkte bankbrieven en gestructureerde obligatielening moet een niet gerealiseerd koersver-

lies van ruim € 2,7 miljoen worden genomen.

Het resultaat over het jaar 2008 is een verlies van € 3,8 miljoen, dat verminderd met de onttrekking aan de Reserve Fondsresultaten groot 702 k€, ten laste zal komen van de algemene reserve.

Tariefstelling

De bedragen, die aan de leveranciers in rekening zijn gebracht, zijn gebaseerd op tarieven die golden vanaf 1 januari 2008. De tarieven dienen ter dekking van de kosten van het ophalen, het verwerken en tenminste 100 jaar bovengrondse opslag op de huidige locatie alsmede van de geraamde kosten voor de definitieve eindberging.

Risicobeheersing, controle en gevoeligheid voor exogene factoren

Door middel van maandelijks interne budgetrapportages en van kwartaalrapportages aan de Raad van Commissarissen over de werkzaamheden en de daaraan gekoppelde financiële resultaten worden de risico's in de bedrijfsvoering zo goed mogelijk beheerst en wordt controle uitgeoefend. Voor de voorzieningen van COVRA betreffende groot onderhoud, toekomstige kosten van opslag en eindberging bestaat een systeem van vijfjaarlijkse evaluatie. Hierdoor kan vroegtijdig worden zorg gedragen voor aanpassing van de voorzieningen.

Voor de ontwikkeling van het Fonds is in het Fondsreglement vastgelegd dat rapportage aan Raad van Commissarissen en Aandeelhouder plaatsvindt en dat op gezette tijden wordt geëvalueerd zodat de gekozen uitgangspunten en strategie zo nodig kunnen worden aangepast.

In 2008 heeft de evaluatie van de voorzieningen plaatsgevonden. Hierbij is geconstateerd dat de aanvoer van verarmd uranium in de komende jaren een enorme impact zal hebben en mede daarom zullen alle voorzieningen in 2009 in detail worden onderzocht, nu ook het nieuwe beleidsplan 2009-2014 is vastgesteld. De voorlopige conclusies van de evaluatie zijn:

- Rente en indexering
Voorlopig wordt het rentepercentage van 3% gehandhaafd.
Voor alle voorzieningen wordt 2% indexering gebruikt. Jaarlijks zal worden beoordeeld of deze gekozen waarde sterk afwijkt van de werkelijkheid.
- Groot onderhoud
Zowel de opgebouwde voorziening groot onderhoud HABOG als die voor overige installaties zijn voldoende.
- Toekomstige kosten LOG, COG en VOG
Er is geen aanleiding om het tarief voor de dotaties nu te wijzigen.
- Toekomstige kosten HABOG
Er is geen reden om de voorziening of het systeem van toevoegingen aan te passen.
- Voorziening vloeistoffen
Voor anorganische vloeistoffen wordt geen voorziening meer getroffen. De voorziening organische vloeistof behoeft geen aanpassing.
- Voorziening eindberging
Vigerend beleid ten aanzien van eindberging is dat deze na een periode van langdurige bovengrondse opslag zal plaatsvinden. Eindberging kan zowel nationaal als in een internationaal samenwerkingsverband worden uitgevoerd. Als kostenraming voor eindberging dient een bedrag van €2 miljard te worden gehanteerd. Er zijn geen wijzigingen nodig in de bijdrageverhouding LMRA respectievelijk HRA. De dotatie voor LMRA wordt gehandhaafd op het tarief van 2007 en wordt jaarlijks geïndexeerd.

De exogene factoren waar COVRA mee te maken heeft, zijn vooral politieke en maatschappelijke factoren. Deze zijn sterk bepalend voor de toepassing van kernenergie in de elektriciteitsproductie, maar hebben ook hun weerslag op het overige gebruik van radioactieve stoffen, straling en nucleaire technieken. Geconstateerd wordt dat de houding ten aanzien van de toepassing van kernenergie in positieve zin verandert. Voor de bedrijfsvoering van COVRA heeft dit gevolgen voor het eindbergingsonderzoek, de ontmantelingsstrategie en de vraag om voorlichting.

De ontwikkeling van regelgeving op het gebied van radioactiviteit en stralingsbescherming is een andere belangrijke exogene factor. Hierbij is bovendien sprake van toenemende Europese regelgeving.

Voor de voorzieningen en het Fondsresultaat geldt dat de ontwikkeling van rentetarieven en de koers van beleggingsproducten een dominante exogene factor is waarop COVRA geen invloed kan uitoefenen.

In 2008 heeft geen update plaatsgevonden van de Risico Analyse. Dit zal in 2009 weer plaatsvinden.

Overeenkomsten

Met Urenco is een Lol getekend voor het leveren van extra diensten, waarin een overlegstructuur en betalingsregime is afgesproken.

Het bestaande consortium van de radioactief afval organisaties in Frankrijk, Duitsland, Zweden, Verenigd Koninkrijk en COVRA is uitgebreid met de Spaanse afvalorganisatie. Doel van dit consortium is assistentie te verlenen aan met name Oost-Europese landen bij het opzetten van radioactief afval organisaties en installaties.

Personeel

Aan het eind van 2008 waren 52 personen bij COVRA werkzaam, waarvan tien een parttime dienstverband hebben. Eén medewerker maakt gebruik van ouderschapsverlof. Op basis van een 40-urige werkweek zijn er 49,2 formatieplaatsen. Het aantal vrouwelijke medewerkers bedraagt acht. Per januari 2008 bedroeg de gemiddelde leeftijd van de medewerkers 47 jaar.

In 2008 is een nieuw hoofd beveiliging en een nieuwe werktuigkundige HABOG aangesteld. Per eind 2008 heeft een operator/beveiligingsmedewerker ontslag genomen na een dienstverband van 16 jaar. Eind 2008 bedraagt het kortste dienstverband vier maanden en het langste dienstverband 24 jaar. De gemiddelde lengte van het dienstverband is 12,5 jaar.

Het ziekteverzuim over 2008 bedroeg gemiddeld over alle werknemers 3,26%.

COVRA kent persoonlijke opleidingsplannen voor haar medewerkers, die jaarlijks worden besproken met de medewerkers in de functioneringsgesprekken. Na overleg in het MT worden deze plannen geactualiseerd. De actuele plannen maken onderdeel uit van het Personeelskwalificatieplan. Op het gebied van deskundigheidsbevordering en handhaving zijn vele cursussen gevolgd en is deelgenomen aan diverse conferenties, workshops enz. In totaal is 3,2 % van de beschikbare tijd besteed aan kennisverrijking.

Arbeidsbescherming is ingebed in de werkzaamheden, omdat het onderdeel uitmaakt van het Kwaliteits, Arbo en Milieubeleid. Over de activiteiten op dit terrein wordt apart gerapporteerd in het KAM-jaarverslag 2008.

Er hebben zich geen incidenten voorgedaan waaruit ziekteverzuim is ontstaan; er is uitsluitend sprake geweest van zogenaamde 'pleisterincidenten'.

De stralingsdoses voor de zogenaamde blootgestelde radiologische medewerkers, die gemeten worden met thermoluminescentie dosimeters, liggen ruim onder de limiet van 20 mSv/jaar per individuele medewerker. De hoogste individuele dosis is 2,0 milliSievert. De gesommeerde dosis in 2008 van de 41 radiologische werkers, zoals gemeten door een erkend instituut, bedraagt 22,7 mSv en ligt in lijn met de doses van voorgaande jaren. In 2008 waren 7 externe radiologische medewerkers betrokken bij de werkzaamheden van COVRA, gemiddeld liepen zij een individuele dosis op van 0,30 milliSievert.

Medezeggenschap

De OndernemingsRaad (OR) heeft viermaal met de bestuurder overlegd. Belangrijke onderwerpen van overleg waren de afronding van de noodzakelijk geworden wijzigingen op grond van de wet VPL (Vut Prepensioen en Levensloop) en het vinden van een oplossing voor de beëindiging van de bijspaarmodule door de pensioenverzekeraar. Deze onderwerpen zijn in een commissie behandeld waarin OR, vakbondsvertegenwoordigers en MT vertegenwoordigd waren. De voorgestelde wijzigingen in de CAO 2004-2009 zijn door directie en vakorganisaties geaccordeerd. Daarnaast is met de OR gesproken over het nieuwe beleidsplan, de actualisering van het Huishoudelijk Reglement en over het loongebouw van COVRA.

Voorts heeft overleg plaatsgevonden tussen OR en de Raad van Commissarissen. Hierbij is vooral van gedachte gewisseld over het nieuwe beleidsplan en de toekomstverwachtingen voor COVRA.

Emissies en stralingsdoses

Evenals voorgaande jaren, zijn in 2008 alle emissies naar de lucht en naar het oppervlaktewater, alsmede de verhoging van de stralingsdosis aan de terreingrens, onder de in de vigerende vergunningen toegestane limieten gebleven. In tabel 3 is een overzicht gepresenteerd van de milieuparameters en het percentage van de vergunninglimiet dat is verbruikt. De grootste radiologische lozing betreft tritium; 80% van de jaarlimiet is in de lucht geloosd. Deze lozing is net zoals in 2007 voornamelijk het gevolg van de verwerking van overspanningsbeveiligingen van radarinstallaties. Naast de door COVRA uitgevoerde metingen, die door de overheidsinspecties worden gecontroleerd, wordt ook door een externe onafhankelijke partij radiologische omgevingsmetingen uitgevoerd. De algemene conclusie van dit meetonderzoek is identiek aan de conclusie sinds het begin van de COVRA activiteiten. Al 16 jaar luidt de conclusie:

"In de omgeving van COVRA zijn geen aantoonbare verhogingen van de radioactiviteit ten gevolge van lozingen van COVRA geconstateerd."

Van de conventionele parameters is de hoogste lozing die van zware metalen in het afvalwater geloosd op de Westerschelde; 46% van de vergunninglimiet is gebruikt. Het aantal vervuilingseenheden (VE) van de lozingen op de Westerschelde is echter zeer laag, er is 1 VE geloosd, dit is veel minder dan het aantal vervuilingseenheden van één huishouden.

**Tabel 3 Lozingen en emissies als percentage van de vergunninglimiet.
Radiologische lozingen en emissies**

		Alpha		Beta/gamma		H-3/C-14	
		hoeveelheid	% limiet	hoeveelheid	% limiet	hoeveelheid	% limiet
Emissie	vanuit AVG	3,6 kBq	0,7%	253,7 kBq	0,001%	399,2 GBq	79,8%
naar lucht	vanuit HABOG	0,14	2,3%	<MDA kBq	0 %	0,09 GBq	0,11%
Lozing naar	Westerschelde	643,8 kBq	1,7%	58,3	0,06%	0,379 GBq	0,04%
		Hoeveelheid		% limiet			
Maximale stralingsdosis aan de terreingrens (AID)		1,6 µSv/j		4,1%			
Conventionele lozingen en emissies Limieten met jaarvracht							
		Hoeveelheid		% limiet			
Lozingsvolume op Westerschelde		59,9 m³		7,0%			
Lozing op Westerschelde uitgedrukt in vervuilingseenheden (VE)		1 VE		Geen limiet			
Vluchtige organische stoffen		107 kg		54%			
Limieten op basis van een concentratie							
Lozingen naar Westerschelde stof		Gemiddelde concentratie		%		limiet	
		1,6 mg/l		33%			
Zware metalen		231 µg/l		46%			
MAK		10,9 µg/l		0,3%			
EOCI		2,8 µg/l		28%			
CZV		303 mg/l		28%			
Rookgasemissies		24-uursgemiddelde concentratie		%		limiet	
NOx		71 mg/m³		36%			
CO		3,8 mg/m³		8%			
SO2		5,0 mg/m³		10%			
HCl		0,3 mg/m³		3%			
CxHy		1,0 mg/m³		5%			

Voor gedetailleerde informatie wordt verwezen naar het KAM jaarverslag 2008.

Incidenten

In de bedrijfsinstallaties hebben zich in het verslagjaar geen incidenten voorgedaan met een nucleair veiligheidsbelang. Overige incidenten, zoals het niet voldoen aan de dichtheidseisen van de canisters met bestraalde splijtstofelementen (zie onder Bedrijfsvoering) hebben geen dosiskonsequenties voor mens of milieu.

Energieverbruik

Het energieverbruik van COVRA in 2008 komt overeen met dat van vorige jaren. Voor het gehele complex is 3.616 MWh elektriciteit, 347.323 m³ gas, 907 m³ drinkwater en 4.470 liter dieselolie verbruikt.

Nationaal

In 2008 heeft de KFD viermaal nucleaire/milieu/arbo inspecties uitgevoerd waarvan eenmaal gezamenlijk met de Arbeidsinspectie (AI) en eenmaal gezamenlijk met de Arbeidsinspectie en gemeente Borsele. De nucleaire inspecties waren onder andere gericht op het ingebruikstellen van het VOG, op het transport van een MTR2 container met bestraalde splijtstof en het beheer van bronnen van ioniserende stoffen bij COVRA. De gezamenlijke inspectie met de AI betrof de organisatie van de arbeidsveiligheid.

In 2008 is er door KFD een audit uitgevoerd op het KAM zorgsysteem van COVRA waarbij met name het beheer van documenten en ervaringen de te auditeren items waren. De audit is uitgevoerd tezamen met de Belgische onafhankelijke inspecteur AVN. De conclusie van de audit vermeldde:

“dat de onderwerpen documenten en ervaringen beheer afgemeten tegen het gehanteerde referentiekader behoorlijk tot goed door COVRA worden behandeld. Op een paar punten is verbetering verlangd. De audit resulteert niet in het opstellen van een Corrective Action Request.”

Door KFD/NBS zijn in 2008 geen inspecties uitgevoerd.

Om een onafhankelijk beeld te verkrijgen van de beveiliging van COVRA, NRG, RID en GKN heeft VROM (KFD) de IAEA verzocht een IPPAS missie uit te voeren bij deze instellingen. IPPAS staat voor International Physical Protection Advisory Service. De missie bij COVRA heeft plaatsgevonden in september 2008. Rapportage is nog niet beschikbaar.

De Nationaal Coördinator Terrorismedebestrijding (NCTb) en de Coördinator Nucleaire Beveiliging & Safeguards (CNBS) hebben het initiatief genomen voor het organiseren van een aantal landelijke oefeningen voor de sector nucleair (LOSN), waaraan ook COVRA heeft deelgenomen.

Internationaal

Euratom heeft met de IAEA zevenmaal een safeguardsinspectie uitgevoerd bij COVRA. Uit deze inspecties zijn geen bijzonderheden naar voren gekomen.

WENRA (Western European Nuclear Regulatory Association) heeft een benchmarking uitgevoerd van de safety reference levels (SRL) voor opslag van radioactief afval en bestraalde splijtstof. COVRA scoorde bijna overal goed: de meeste SRL zijn niet alleen geïmplementeerd ze zijn ook in officiële documenten vastgelegd.

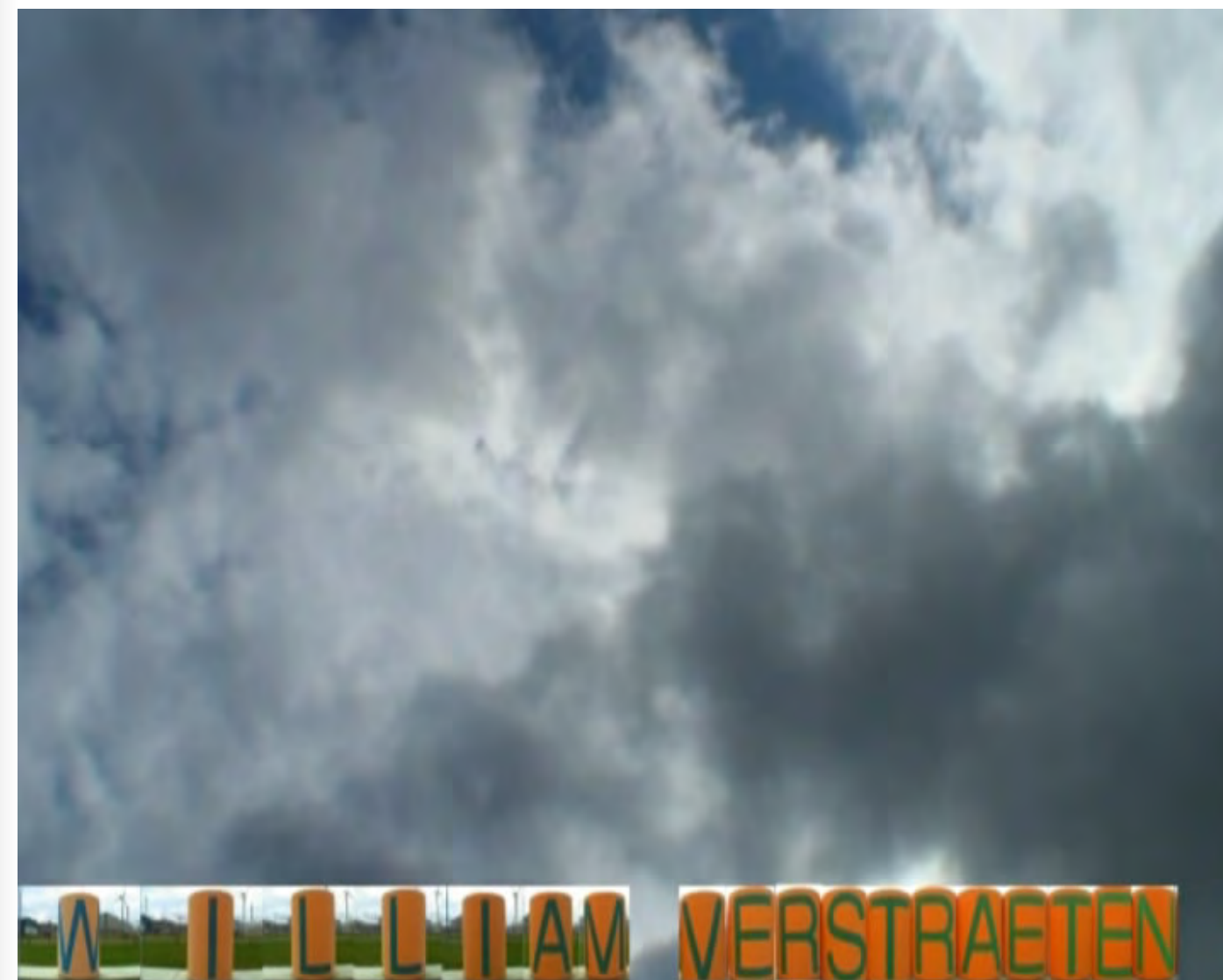

ONTMANTELING

In de statutaire doelstelling van COVRA is opgenomen: het beheren of doen beheren van reactoren, fabrieken, gebouwen, inrichtingen en installaties alwaar radioactief afval aanwezig is of die anderszins een bijzonder risico opleveren van radioactieve besmetting van het milieu, zulks met het oog op het veilig insluiten, ontmantelen en amoveren daarvan. COVRA heeft dus een taak op het terrein van ontmanteling.

Voor Dodewaard is vergunning verleend voor de veilige insluiting tot het moment van ontmanteling, die op het moment van vergunningverlening werd voorzien in de periode 2045 – 2049. In het kader van de uitbreiding van de bedrijfstijd voor Borssele is afgesproken dat onmiddellijk na het beëindigen van de bedrijfstijd in 2034 zal worden ontmanteld.

In 2008 heeft GKN/NEA, de eigenaar van Dodewaard, besloten tot het uitvoeren van een nieuwe studie naar de kosten van ontmanteling uitgaande van een vervroegde start in 2015. Zowel VROM als COVRA zijn betrokken bij deze studie. COVRA volgt daarnaast wat internationaal gebeurt op het terrein van ontmanteling.

EINDBERGING

Nationaal

Het Nederlandse radioactief afval wordt op veilige wijze ingezameld, verwerkt en opgeslagen. De bovengrondse opslag in gebouwen is voorzien voor een periode van tenminste 100 jaar. Een aanzienlijk deel van het afval zal in die periode zijn vervallen. Het resterende radioactieve deel zal voor een periode van meer dan tienduizenden jaren uit het leefmilieu moeten worden gehouden. Dit kan door het opbergen in de diepe ondergrond in geologisch stabiele formaties zoals zout en klei. Dit wordt eindberging genoemd.

Tezamen met NRG heeft COVRA de werkgroep NORA (Netwerk Opberging Radioactief Afval) opgezet. De werkgroep heeft een concept meerjarenprogramma voor eindbergingsonderzoek opgesteld, dat is voorgelegd aan de nucleaire industrie, Nederlandse en Belgische onderzoekers en de overheid. Belangrijkste elementen van het concept programma zijn samenwerking met België, onderzoek naar lange termijn veiligheid van eindberging en terugneembaarheid van het afval en onderzoek naar ethische en maatschappelijke aspecten.

Voor de meerjarige financiering van dit onderzoek is overleg gevoerd met zowel de betrokken industrie als de overheid. Wanneer de financiering rond is kan worden gestart met de uitvoering. De coördinatie van het onderzoek behoort tot de kerntaken van COVRA. Het onderzoek zelf wordt overgelaten aan onderzoeksinstituten.

Internationaal

COVRA is voorzitter van de Assembly of Members van ARIUS, de Association for Regional and International Underground Storage. Tezamen met ARIUS heeft COVRA de opdracht verkregen van de Europese Commissie om een onderzoek uit te voeren naar een praktische uitvoeringsstrategie en de benodigde organisatievorm voor een gezamenlijke eindberging. Dit is het SAPIERR-II programma (www.sapierr.net). In dit project is onderzoek gedaan naar de belangrijkste kwesties: economie en ontwerp; publieke en politieke opinie en veiligheid en security. Er is een organisatorisch raamwerk en project plan ontwikkeld voor de oprichting van een zelfstandige Europese eindbergingsontwikkelingsorganisatie (ERDO). De onderzoeksrapportage is afgerond en goedgekeurd door de internationale adviesgroep en door de Europese Commissie. De resultaten zijn gepresenteerd op de Euradwaste 2008 conferentie in Luxemburg. Een afsluitend seminar gevolgd door de eerste bijeenkomst van de werkgroep ERDO zal begin 2009 plaatsvinden. Over deze ontwikkelingen heeft een gesprek plaatsgevonden met Eurocommissaris Piebalgs, naar aanleiding waarvan hij een steunbetuiging heeft gezonden voor het werk aan een Europees gedeelde eindberging.

Bezoekers

Het totale bezoekersaantal is in 2008 uitgekomen op 2328 personen in 122 groepen. Als bijzondere Nederlandse bezoekers aan COVRA mochten onder andere gerekend worden de minister van Economische Zaken, mevrouw M van der Hoeven, een delegatie VNO/NCW, het Genootschap van Schrijvende Hoofdredacteuren, de jonge socialisten, de jonge democraten en een deel van de Kamerfractie van de Christen Unie.

De 1000^e bezoeker kwam in mei en was afkomstig van een personeelsuitje van Essent. De 2000^e bezoeker werd in november ontvangen en was een leerling van de Algemene Basisschool Middelburg. De belangstelling van scholieren voor COVRA blijft groot. In het verleden heeft COVRA actief geholpen wanneer scholen problemen hadden met het vervoer naar COVRA. Nu is er een goed werkend Zeeuws systeem beschikbaar: "de Zeeuwse techniekbus". Dit is een initiatief van het Technocentrum, waarbij 204 bedrijven zijn aangesloten en waarbij het doel is mogelijkheden te scheppen om scholieren bij bedrijven te brengen.

Het (kinder)televisieprogramma Klokhuys heeft een programma gemaakt over radioactiviteit en de opslag van afval bij COVRA.

Diverse brandweerkorpsen hebben zich op de hoogte gesteld van de COVRA activiteiten en daarbij tevens een training gekregen in het meten van stralings- en besmettingsniveau's.

In het verslagjaar is vanuit het buitenland ook weer grote belangstelling getoond voor de COVRA activiteiten. Een Japans televisiestation heeft opnamen gemaakt in alle verwerkings en opslaggebouwen van COVRA en wederom was er veel belangstelling uit Spanje voor het HABOG. Spaanse parlements- en senaatsleden, burgemeesters, wetenschappers, technici, journalisten en ook grote groepen inwoners van de gemeenten waar belangstelling bestaat voor het vestigen van een 'Spaans HABOG' hebben zich bij COVRA georiënteerd. Regelmatig zijn artikelen over COVRA verschenen in Spaanse dag en weekbladen.

Daarnaast zijn diverse groepen vakgenoten en overheidsdelegaties bij COVRA op bezoek geweest, onder andere uit Australië, Japan, Italië, Oostenrijk, Ierland en Denemarken. Uitgebreid is het Nederlandse managementsysteem voor radioactief afval besproken. De Australische collega's hebben een stage bij COVRA gelopen, waarbij vooral de problematiek van het molybdeenafval aan de orde is geweest.

Bijzondere acties

Bij veel mensen is de primaire associatie bij straling en radioactiviteit negatief. Dit onderbewuste, negatieve gevoel werkt blokkerend op de objectieve meningsvorming en vormt een belemmering om informatie te verzamelen over het onderwerp radioactief afval. Het is in het belang van het werk van COVRA om zo veel mogelijk mensen kennis te laten nemen van ons werk en bij voorkeur door eigen waarneming. De drempel om bij COVRA binnen te komen dient dus zo laag mogelijk, liefst afwezig, te zijn. 'Toevallige' ontmoetingen met het werk van COVRA bieden hier kansen. Om deze 'toevallige' ontmoetingen te stimuleren ontplooit COVRA verschillende activiteiten. Bindend element daarin zijn kunst en cultuur gebeurtenissen.

Ruim 2000 personen hebben kennis kunnen maken met COVRA in het kader van het Zeeland Nazomer Festival. In de ontvangsthallen van het HABOG is het theaterstuk "Kwartet" van Heiner Müller opgevoerd. De hal van het kantoorgebouw en de voorlichtingsruimte fungeerden als foyer, waar tevens de tentoonstelling "Elementaire deeltjes" bezocht kon worden. Dit was een tentoonstelling van toonaangevende hedendaagse beeldende kunstenaars. Bij de opening van deze tentoonstelling is, in het kader van het eerste lustrum van het HABOG, ook de handtekening geplaatst op het kunstwerk "Metamorfose 2003-2013", dat het HABOG eveneens is. De kunstenaar, William Verstraeten, heeft beschilderde 1000-liter afvalcontainers voor het HABOG opgesteld die radioactief verval in de tijdsruimte symboliseren. Een videoclip hiervan is op you-tube verschenen. Beelden hieruit zijn als illustratie in dit jaarverslag opgenomen.

COVRA is een nauwe samenwerking aangegaan met de Zeeuwse museumwereld. In Zeeland bestaan 40 musea, variërend van het Zeeuws museum, het maritiem muZEEum, het Marie Tak van Poortvliet museum tot kleinere streek musea. Al deze musea hebben een gemeenschappelijk probleem en dat is het gebrek aan beveiligde opslagruimte met een gematigd klimaatprofiel. COVRA beschikt in de opslaggebouwen voor LMRA over veel van die soort ruimte, die niet bruikbaar is voor opslag van het afval. Samen met het maritiem muZEEum is een proef uitgevoerd naar de opslagcondities. De bevindingen zijn besproken met alle andere Zeeuwse musea, de Stichting Cultureel Erfgoed en met het ICN (Instituut Collectie Nederland), met als gevolg dat in 2009 voor tenminste zeven musea depotruimte in het LOG zal worden ingericht.

In dit kader heeft COVRA ook tijdelijke opslagruimte en werkruimte aangeboden aan het museum Infatuatie. Dit oorlogsmuseum wordt volledig verbouwd en gedurende de verbouwing moeten alle objecten zowel een veilig onderkomen vinden als worden gefotografeerd en gecatalogiseerd.

Een ander voortvloeisel uit de contacten met de museumwereld is de betrokkenheid van COVRA bij calamiteiten oefeningen. In het kader van de landelijke oefening "Waterproef 2008" is geoefend hoe bij een dreigende grote overstroming het cultureel erfgoed in veiligheid kan worden gebracht. Het maritiem muZEEum loopt hierbij voorop. De unieke oefening voor de gehele Nederlandse museumwereld liet zien hoe een collectie met 27.500 objecten in veiligheid kan worden gebracht. Enerzijds werd binnen de beschikbare ruimte van het museum een veilige plek gevonden, maar er werden ook objecten snel in standaard zeecontainers geladen, die vervolgens bij COVRA onder beveiligde omstandigheden konden worden opgeslagen.

Om meer VMBO jongeren te interesseren voor techniek zijn er in Zeeland techniekambassadeurs Bedrijf+School opgeleid. Deze techniekambassadeurs verzorgen een gastles en/of een bedrijfsbezoek voor het onderwijs. De ambassadeurs zijn technische MBO-ers, die scholieren de trots op zichzelf en het beroep laten ervaren en uitstralen. Een meewerkend voorman bedrijfsvoering doet hier met veel enthousiasme aan mee.

CORPORATE GOVERNANCE

In 2008 is in het Parlement de Nota Deelnemingenbeleid Rijksoverheid besproken (Tweede Kamer der Staten-Generaal, vergaderjaar 2008-2009, nr. 69). De Nota biedt inzicht in de invulling door de Rijksoverheid van het aandeelhouderschap van staatsdeelnemingen, zoals COVRA N.V. De minister van Financiën heeft in het overleg met de Kamer aangegeven dat zijn invulling van het aandeelhouderschap van staatsdeelnemingen op een aantal punten verder zal worden uitgewerkt. De minister heeft het accent verlegd van het afstoten van deelnemingen naar het actief beheren van staatsdeelnemingen, waarbij het publiek belang nadrukkelijker wordt betrokken. Waar eerder “privatisering, tenzij” gold, geldt voortaan “publiek, tenzij”. Ten aanzien van COVRA is in de nadere uitwerking vermeld:

“Omdat het gebruik van radioactieve stoffen beperkt is maar tegelijkertijd in een breed gebied plaatsvindt en deze toepassingen niet weg te denken zijn in de huidige maatschappij, zal er altijd radioactief afval worden geproduceerd. Voor een goede en langdurige zorg voor dit afval is het van belang dat de beheersorganisatie stabiel is en gericht is op een lang bestaan. De Centrale Organisatie Voor Radioactief Afval (COVRA) dient als enige partij in Nederland het publieke belang voor langdurige zorg voor radioactief afval. Deze publieke belangen worden geborgd door bepalingen in de Kernenergiewet en door publiek aandeelhouderschap.”

Het ministerie van Financiën, overlegt ten aanzien van de invulling van het radioactief afvalbeleid door COVRA regelmatig met het betrokken vakdepartement, het ministerie VROM.

De Raad van Commissarissen heeft tot taak om toezicht te houden op het beleid van de directie en

op de algemene gang van zaken in de vennootschap. De Raad van Commissarissen staat de directie met raad ter zijde. De Raad stelt de jaarrekening vast en legt deze ter goedkeuring voor aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. De Raad brengt daarbij tevens verslag uit over haar werkzaamheden. In lijn met de Code bestaat er een reglement en een profielschets van de Raad.

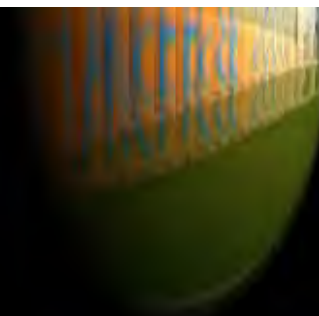
De directie is, naast het dagelijks besturen van de onderneming, verantwoordelijk voor de realisering van de doelstellingen van de vennootschap, de strategie en het beleid en de daaruit voortvloeiende resultaten. De directie richt zich daarbij naar het belang van de vennootschap. Zij weegt daarbij de gerechtvaardigde belangen van de betrokkenen. De directie legt hierover verantwoording af aan de Raad van Commissarissen en de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. Er is een reglement voor de directie opgesteld dat invulling geeft aan de Code en de ‘best practice’ bepalingen. COVRA kent een klachtenregeling, een vertrouwenspersoon en een klokkenluiderregeling.

Het interne risicobeheersings- en controlesysteem is adequaat en effectief. Dit blijkt onder andere uit het feit dat de externe accountant als conclusie in de managementletter meldt:

“De opzet, bestaan en werking van de administratieve organisatie en interne controle van COVRA is van hoog niveau.”

De omzet en de resultaten worden ieder kwartaal besproken met de raad van Commissarissen. Het lange termijn beleid en de strategie is uitgebreid met de Raad van Commissarissen besproken in het kader van het beleidsplan 2009-2014. Een belangrijk voornemen is dat in 2009 de benodigde voorzieningen mede in relatie tot de renteopbrengsten en afschrijvingen in detail zullen worden onderzocht.

Het jaarverslag is openbaar en wordt aan iedere belangstellende toegezonden, maar wordt nog niet op de website gepubliceerd. Dit laatste is in voorbereiding en vormt onderdeel van de aanpassing van de website, waarbij meer COVRA documenten via het internet toegankelijk gemaakt zullen worden.

William Verstraeten

Metamorfose 2003-2103

VERWACHTING 2009

In 2009 zullen dezelfde financiële problemen voor de voorzieningen gelden als in 2008. De verwachte omzet ligt iets hoger dan de omzet 2008 zonder de extra VOG bijdrage, maar de te lage renteopbrengsten zullen leiden tot een negatief resultaat. Deze kwetsbaarheid voor exogene factoren maken dat het komende jaar een nadere analyse zal worden uitgevoerd naar de financiële uitgangspunten en de mogelijkheden om genoemde kwetsbaarheid te verminderen.

Verder verwacht COVRA in 2009:

- de 10 jarige vergunningsevaluatie af te ronden;
- het gezamenlijk financieringssysteem (industrie, overheid, onderzoekswereld en COVRA) voor een eindbergingsonderzoek zeker stellen;
- het nieuwe archiveringssysteem operationeel te maken en
- het overleg voort te zetten in zake de ontmanteling van de kerncentrale Dodewaard.

JAARREKENING 2008

1. BALANS PER 31 DECEMBER 2008 (na resultaat bestemming)
in duizenden EURO's

	toelichting	31 december 2008	31 december 2007
Vaste activa			
Materiële vaste activa	1	44.181	43.503
Financiële vaste activa	2	68.320	<u>70.444</u>
		112.501	113.947
Vlottende activa			
Vorraden	3	473	611
Vorderingen	4	8.445	5.374
Liquide middelen	5	28.593	<u>22.493</u>
		37.511	<u>28.478</u>
		150.012	<u>142.425</u>
		=====	=====
Eigen vermogen			
Geplaatst kapitaal	6	3.600	3.600
Niet uitkeerbare reserve (wettelijke reserve)	7	30	30
Reserve Fondsresultaten (overige reserve)	8	- 8.433	- 7.731
Overige reserve	9	12.105	<u>15.175</u>
		7.302	11.074
Voorzieningen	10		
Voorziening voor pensioenverplichtingen		265	265
Overige voorzieningen		115.405	<u>104.376</u>
		115.670	104.641
Vreemd vermogen			
Achtergestelde lening	11	18.151	18.151
Kortlopende schulden			
Kortlopende schulden	12	8.889	<u>8.559</u>
		150.012	<u>142.425</u>
		=====	=====

2. WINST- EN VERLIESREKENING OVER 2008
in duizenden EURO'S

	Toelichting	2008	2007
NETTO OMZET	13	14.850	11.629
Af: directe kosten	14	4.963	5.589
Dotatie minus onttrekkingen voorzieningen	11	6.126	<u>1.400</u>
Kostprijs van de omzet		11.089	<u>6.989</u>
Bruto omzetresultaat		3.761	4.640
Kosten COVRA organisatie	15		
Ondersteunende diensten		1.820	1.753
Overige kosten		263	<u>212</u>
		2.083	<u>1.965</u>
Netto omzetresultaat		1.678	2.675
Afschrijving vaste activa	16	2.049	1.600
Financiële baten en lasten	17	3.401	<u>563</u>
		5.450	<u>2.163</u>
RESULTAAT toekomend aan de rechtspersoon		-3.772	512
		=====	=====

3. KASSTROOMOVERZICHT
in duizenden EURO'S

	2008	2007
Resultaat toekomend aan de rechtspersoon	-3.772	512
Aanpassingen voor:		
* afschrijvingen	2.049	1.600
* dotaties aan voorzieningen	8.676	4.148
* onttrekkingen aan voorzieningen	-2.550	- 2.748
* rente toevoegingen aan voorzieningen	2.942	2.798
* indexeringen voorzieningen	1.961	1.488
* waardeveranderingen beleggingen	2.694	153
Mutaties werkkapitaal:		
* toename vorderingen	-3.071	-954
* afname voorraden	138	434
* toe/afname kortlopende schulden	330	- 555
Kasstroom uit operationele activiteiten	9.397	6.876
Inkomende kasstromen door aflossingen en verkochte beleggingen en desinvesteringen:		
* beleggingen in financiële vaste activa	0	0
* beleggingen in effecten	11.870	8.670
(A)	11.870	8.670
Af:		
Uitgaande kasstromen door beleggingen en investeringen:		
* investeringen in materiële vaste activa	2.727	3.590
* beleggingen in financiële vaste activa	0	0
* beleggingen in effecten	12.440	6.200
(B)	15.167	9.790
Kasstroom uit beleggings- en investeringsactiviteiten	-3.297	- 1.120
(A-B)		
Netto kasstroom	6.100	5.756
Liquide middelen begin van het jaar	22.493	16.737
Liquide middelen einde van het jaar	28.593	22.493
	=====	=====

4. TOELICHTING OP DE BALANS EN DE WINST- EN VERLIESREKENING

Algemeen

De Centrale Organisatie Voor Radioactief Afval (COVRA) NV, statutair gevestigd te Middelburg. Bezoekadres: Spanjeweg 1 (havennummer 8601) 4455 TW Nieuwdorp (Vlissingen-Oost).

Activiteiten

De activiteiten van de vennootschap bestaan uit het verwerven, inzamelen, bewerken, verwerken, tijdelijk en duurzaam bewaren en verwijderen van radioactief afval direct of indirect afkomstig van houders met een vergunning krachtens de Kernenergiewet en mede daarvoor in aanmerking komend afval een en ander binnen het beleid van de Rijksoverheid.

Algemene grondslagen voor de opstelling van de jaarrekening

De jaarrekening is opgesteld volgens titel 9 Boek 2 BW en heeft als grondslag historische kosten.

Het systeem van verantwoording van de opbrengsten is gebaseerd op het in een kalenderjaar geaccepteerde afval. De daarvoor aan de leveranciers van afval in rekening gebrachte bedragen dienen ter dekking van de directe- en indirecte kosten, die thans tot uitgaven leiden, zowel als ter dekking van de kosten die deels pas in de (soms verre) toekomst tot uitgaven leiden; voor deze laatste categorie is uitgegaan van geraamde bedragen. De tariefelementen voor de toekomstige kosten worden aan de gelijknamige voorzieningen toegevoegd.

Grondslagen voor de waardering activa en passiva en voor bepaling van het resultaat¹

Algemeen

Alle activa en passiva zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde, tenzij in het hierna volgende anders is vermeld. Bedragen luidende in vreemde valuta zijn herleid in euro's tegen koersen welke gelijk zijn aan de wisselkoersen ultimo boekjaar.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa zijn gewaardeerd op basis van aanschaffing- of voortbrengingskosten onder aftrek van de afschrijvingen; afschrijvingen vangen aan op het moment van gereed melding of ingebruikname.

De gebouwen, terreinen, machines en installaties voor het laag- en middelradioactief afval worden in 30 jaar annuïtair afgeschreven. In verband met de lange periode waarbinnen de terreinen niet alternatief kunnen worden aangewend, wordt eveneens op terreinen afgeschreven. De afschrijving van de opslaggebouwen LOG vindt plaats evenredig aan de hand van ingebruikname/vulling, waarbij evenals bij de overige investeringen gestreefd wordt naar een per opslageenheid (m³) constante belasting (rekening houdend met inflatie).

Ten aanzien van de overige bedrijfsmiddelen worden de volgende afschrijvingstermijnen gehanteerd:

- meet- en automatiseringsapparatuur	3,3	jaar
- intern transportmateriaal	4	jaar
- kantoorinrichting en overige inventarissen	3,3-5	jaar
- auto's	4	jaar

¹ Voor een toelichting op de niet vermelde posten wordt verwezen naar de toelichting op de balans en de winst- en verliesrekening.

Financiële vaste activa

De effecten betreffen deposito's en een obligatie lening met een looptijd van twee tot tien jaar, geplaatst bij het Ministerie van Financiën, de Rabobank en ING bank. De obligatieleningen zijn gewaardeerd tegen marktwaarde per 31 december 2008.

Vorraden

De voorraden hulpmaterialen voor de opslag zijn gewaardeerd volgens de Fifo methode tegen aanschaffingskosten of lagere netto opbrengst waarde. Deze lagere netto opbrengstwaarde wordt bepaald door individuele beoordeling van de voorraden.

Vorderingen

De vorderingen worden gewaardeerd op de nominale waarde onder aftrek van een voorziening voor oninbaarheid.

Effecten

Dit betreft deposito's met een looptijd van maximaal één jaar, geplaatst bij het Ministerie van Financiën.

Voorziening voor pensioenverplichtingen

De voorziening voor pensioenverplichtingen betreft de verplichtingen inzake de COVRA pensioenregeling. COVRA heeft een toegezegd pensioen regeling gebaseerd op het middelloon principe. De indexatie van de actieven is gebaseerd op de loonontwikkeling bij COVRA N.V. (prijsindex). De indexatie van de ingegane pensioenen (inactieven) is gebaseerd op de consumenten prijsindex, echter voor zover het depot bedrag toereikend is. Het depot wordt aangevuld met overrendementen van de pensioenverzekeraar. De pensioenverplichting is actuariel berekend. De actuariële resultaten worden toegerekend aan het resultaat van het verslagjaar. De actuariële berekening wordt eens per vier jaar gemaakt; de laatste berekening is van ultimo 2005.

De actuariële veronderstellingen zijn per:

31 december 2008

- disconteringsvoet	4,00 %
- rendement beleggingen	4,00 %
- algemene loonronde	1,50 %
- indexatie actieven	1,50 %
- indexatie inactieven	1,15 %
- indexatie franchise	1,90 %
- ontslagkansen	0,00 %

Overige voorzieningen

Algemeen

De berekeningsgrondslagen en uitgangspunten die aan de voorzieningen ten grondslag liggen worden eens in de 5 jaar herzien. De evaluatie van de voorzieningen heeft in het jaar 2008 plaatsgevonden en heeft niet tot aanpassingen van de voorzieningen geleid.

Wel is er voor gekozen de jaarlijkse toevoeging van de reële rente van 3% te continueren en de verhoging van dit percentage voor inflatie met ingang van het jaar 2008 op een vast percentage van 2% te stellen voor de komende 5 jaar. In de jaren voor 2008 werd voor inflatie een variabel percentage genomen.

De tarieven voor de dotatie aan de voorzieningen worden jaarlijks eveneens aangepast voor inflatie.

Voorziening toekomstige kosten vast radioactief afval

De voorziening heeft betrekking op zowel laag- en middelradioactief afval als hoogradioactief afval. Deze voorziening dient ter dekking van de kosten die voor een deel pas in de verre toekomst tot uitgaven leiden. Gezien de aard van deze kosten wordt met geraamde grootheden gewerkt, zowel wat betreft bedragen als werkwijze en capaciteit.

De voorziening toekomstige kosten vast afval betreft de kosten van uiteindelijke definitieve verwijdering van het afval.

Aangezien de Rijksoverheid zelf hiertoe beleidsbepalend onderzoek doet uitvoeren en ten aanzien van de diverse mogelijkheden voor eindberging nog geen definitief standpunt heeft bepaald, moet door de vennootschap met voorlopige kostenramingen worden gewerkt. Uitgangspunt hierbij is de studie die de Commissie Opberging Radioactief Afval (CORA) in de periode 1996-2000 heeft uitgevoerd. Het eindrapport van CORA "Terugneembare berging, een begaanbaar pad" is uitgebracht in februari 2001.

Voorziening toekomstige kosten overig radioactief afval

De voorziening voor vloeibaar afval is gebaseerd op de geraamde kosten van verwerking in een daartoe speciaal gerealiseerde verbrandingsinstallatie voor organische vloeistoffen of verwerking via een biologische/chemische reiniging voor ander vloeibaar afval. Er vindt geen dotatie meer plaats aan de voorziening voor anorganische vloeistoffen.

Voorziening toekomstige kosten LOG

De Laagradioactief afval Opslag Gebouwen (LOG) veroorzaken kosten ook nadat ze volledig zijn gevuld en afgeschreven. Voor de direct aanwijsbaar te maken kosten is een voorziening gevormd. De jaarlijkse onderhoudskosten, grootschalige renovaties en vaste lasten worden ten laste van de voorziening gebracht, zodra een module van de opslaggebouwen is gevuld.

Voorziening toekomstige kosten COG

Voor de kosten van het in opslag houden van calcinaat is een voorziening gevormd. Deze kosten bestaan uit:

- vaste jaarlasten met betrekking tot de grond onder het COG en het gebouw zelf
- toekomstige onderhoudskosten
- kosten van conditionering en afvoer
- beheerskosten voor de periode nadat het COG is gevuld.

De jaarlijkse onderhoudskosten en vaste lasten worden ten laste van deze voorziening gebracht.

Voorziening toekomstige kosten VOG

Voor de kosten van het in opslag houden van verarmd uranium is eveneens een voorziening gevormd. Deze kosten bestaan uit:

- vaste jaarlasten met betrekking tot de grond onder het VOG
- vaste jaarlasten met betrekking tot het gebouw zelf
- toekomstige onderhoudskosten
- kosten van conditionering voordat eindberging mogelijk is
- beheerskosten voor de periode nadat het VOG is gevuld en totdat eindberging plaatsvindt.

De jaarlijkse onderhoudskosten en vaste lasten worden ten laste van deze voorziening gebracht.

Voorziening toekomstige kosten HABOG

Voor de kosten van het in opslag houden van hoog radioactief afval is een voorziening gevormd. Deze kosten bestaan uit:

- vaste jaarlasten met betrekking tot de grond onder het HABOG
- vaste jaarlasten met betrekking tot het gebouw zelf
- toekomstige onderhoudskosten
- beheerskosten voor de actieve exploitatie periode (tot 01-01-2015)

- beheerskosten voor de periode nadat het HABOG is gevuld en totdat eindberging plaatsvindt (de passieve exploitatieperiode).
- De jaarlijkse kosten worden ten laste van de voorziening gebracht.

Voorziening groot onderhoud

Voor de kosten voor groot onderhoud aan het Afval Verwerkings Gebouw (inclusief machines en installaties), het Kantoorgebouw en de Infrastructuur is een voorziening groot onderhoud gevormd. Dotatie is gebaseerd op een 30-jarig onderhoudsplan.

Voor de kosten voor groot onderhoud aan het HABOG is een voorziening groot onderhoud gevormd. Dotatie is gebaseerd op een berekening van de onderhoudskosten in de komende 100 jaar. Voor beide voorzieningen geldt dat gemaakte kosten voor groot onderhoud aan deze voorzieningen worden onttrokken.

Voorziening uitgestelde beloningen

De voorziening uitgestelde beloningen betreft de verplichtingen ingevolge jubileum uitkeringen (25 jaar) en toegezegde (bonus) verlofdagen bij pensionering (overgangsregeling 55+).

Omzet

De omzet betreft de aan leveranciers in rekening te brengen bedragen op grond van de thans verrichte- en in de toekomst te verrichten diensten ter zake van in 2008 geaccepteerd afval. Tevens zijn onder deze post de geactiveerde personele kosten begrepen.

Directe kosten

De directe kosten betreffen de interne en aan derden betaalde kosten voor het inzamelen en het verwerken, alsmede de kosten voor het transport en de verbruikte hulpmaterialen bij opslag. Daarnaast is rekening gehouden met de in 2009 of later nog te maken kosten voor de verwerking in de eigen installaties van het in 2008 al opgehaalde afval.

Afschrijvingen

De afschrijvingen zijn in principe gebaseerd op de geschatte economische levensduur van de betreffende activa. De afschrijving op de gebouwen, terreinen, machines en installaties voor het laag- en middelradioactief afval wordt berekend volgens de annuïtaire methode. Hierbij worden opslaggebouwen (LOG) afgeschreven op basis van de mate van ingebruikname en vulgraad. Gedurende het boekjaar 2008 zijn het LOG module VT140 en VOG modules 2 en 3 geactiveerd. De modules van het VOG worden afgeschreven op basis van ingebruikname en vulgraad. De verwerkingsinstallatie voor Mo-afval en de overige bedrijfsmiddelen worden lineair afgeschreven.

Vennootschapsbelasting

De vennootschap is niet vennootschapsbelastingplichtig, omdat de aandelen voor 100% aan de Staat toebehoren.

Grondslagen voor de opstelling van het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht wordt opgesteld volgens de indirecte methode.

De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit liquide middelen. Kasstromen in vreemde valuta's worden omgerekend tegen een geschatte gemiddelde koers.

Koersverschillen inzake geldmiddelen worden afzonderlijk in het kasstroomoverzicht getoond.

Investerings en desinvesteringen in materiële vaste activa worden verantwoord onder de belegging- en investeringsactiviteiten. De afschrijvingen worden gerekend tot de operationele activiteiten.

Ontvangen interest wordt opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten. Betaalde interest wordt opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten.

Toelichting op de posten van de balans
in duizenden EURO's

1. Materiële vaste activa

Een gecompriemd overzicht van de mutaties in de materiële vaste activa kan als volgt worden weergegeven:

	terreinen/ bedrijfsgebouwen en machines/ installaties *	overige bedrijfsmiddelen	Activa In Aanbouw	Totaal
Stand per 1 jan.2008				
Aanschafwaarde	58.797	5.386	4.059	68.242
Afschrijving	<u>21.005</u>	<u>3.734</u>	<u>--</u>	<u>24.739</u>
Boekwaarde	37.792	1.652	4.059	43.503
Mutaties in 2008:				
Investerings	6.027	483	-3.783	2.727
Afschrijvingen	- 1.614	- 435	--	- 2.049
Desinvesteringen	--	-27	--	-27
Afschrijvingen desinvesteringen	--	27	--	27
Boekwaarde per 31 dec.2008	<u>42.205</u>	<u>1.700</u>	<u>276</u>	<u>44.181</u>
Stand per 31 dec. 2008				
Aanschafwaarde	64.824	5.842	276	70.942
Afschrijving	<u>22.619</u>	<u>4.142</u>	<u>--</u>	<u>26.761</u>
Boekwaarde	<u>42.205</u>	<u>1.700</u>	<u>276</u>	<u>44.181</u>
*) Vanwege het toerekenen van een aandeel in terreinen/bedrijfsgebouwen aan de machines/installaties worden de terreinen/gebouwen en machines/installaties niet separaat weergegeven.				

De kosten van groot onderhoud worden ten laste van de voorziening groot onderhoud gebracht.

2.Financiële vaste activa

	<u>2008</u>	<u>2007</u>
Saldo begin boekjaar	70.444	73.067
Aankoop	12.440	6.200
Verkoop	-11.870	-8.670
Waarde verandering effecten	<u>- 2.694</u>	<u>- 153</u>
Saldo ultimo boekjaar	<u>68.320</u>	70.444
	<u>=====</u>	<u>=====</u>

Van deze financiële vaste activa vervalt 18.110 (2007: 11.870) binnen één jaar.
De gemiddelde looptijd bedraagt 7 jaar.

3. Voorraden

Deze post betreft de voorraden emballage en hulpmaterialen voor de opslag van afval in de opslag-gebouwen.

4. Vorderingen

Handelsdebiteuren	6.808	2.471
Nog te factureren omzet	550	1.339
Nog te ontvangen rente/vooruitbetaalde bedragen	1.087	1.154
Vooruitbetaalde pensioenpremies	<u>----</u>	<u>410</u>
	8.445	5.374
	=====	=====

De vorderingen hebben een looptijd van korter dan één jaar. De vorming van een voorziening voor oninbaarheid wordt niet noodzakelijk geacht.

5. Liquide middelen

Hieronder zijn begrepen deposito's, totaal ten bedrage van € 24,5 miljoen, ten behoeve van de verplichtingen HABOG en exploitatie van COVRA N.V.

6. Geplaatst kapitaal

Het maatschappelijk kapitaal bedraagt € 18 miljoen, waarvan is geplaatst en gestort € 3,6 miljoen.

7. Niet uitkeerbare reserve (wettelijke reserve)

Op 8 mei 2002 heeft een statutenwijziging plaatsgevonden, waarbij o.a. de denominatie van de aandelen in het kapitaal van de Vennootschap is gewijzigd van gulden in euro. Voor het hieruit ontstane verschil is een niet uitkeerbare reserve gevormd ad € 30 als bedoeld in artikel 67a, derde lid, van boek 2 van het Burgerlijk Wetboek.

8. Reserve Fondsresultaten (overige reserve)

De ontvangen bijdragen voor de toekomstige kosten van het radioactieve afval zijn, overeenkomstig de voorwaarden in het Fondsreglement, belegd. De resultaten van het Fonds worden separaat geadministreerd.

	<u>2008</u>	<u>2007</u>
Saldo begin boekjaar	- 7.731	- 7.389
Resultaat verdeling	- <u>702</u>	- <u>342</u>
Saldo einde boekjaar	- 8.433	- 7.731
	=====	=====

9. Overige reserve

Saldo begin boekjaar	15.175	14.321
Resultaat verdeling	<u>-3.070</u>	<u>854</u>
Saldo einde boekjaar	12.105	15.175
	=====	=====

10. Voorzieningen

	Stand 1 Jan 2008	Rente 2008	Dotatie 2008	Vrijval 2008	Stand 31dec 2008
Pensioenverplichtingen	265	-	-	-	265
Overige voorzieningen:					
- Toekomstige kosten:					
- vast radioactief afval	31.935	1.596	1.866	-	35.397
- overig radioactief afval	461	23	34	49	469
- LOG	3.587	179	103	67	3.802
- COG	2.019	101	284	28	2.376
- VOG	5.368	269	5.139	29	10.747
- HABOG	54.709	2.735	-	2.198	55.246
• Groot onderhoud	6.097	-	1.190	179	7.108
• Uitgestelde beloningen	<u>200</u>	<u>-</u>	<u>60</u>	<u>-</u>	<u>260</u>
	104.641	4.903	8.676	2.550	115.670
	=====	=====	=====	=====	=====

Alle voorzieningen dienen als langlopend te worden beschouwd (≥ 5 jaar) met uitzondering van de voorziening voor toekomstige kosten overig radioactief afval. Het deel van de voorzieningen dat binnen één jaar vrijvalt bedraagt ca. € 2,5 miljoen. De rente toevoeging 2008 ad € 4,903 miljoen is in de resultatenrekening verantwoord als rentelast.

Voorziening Pensioenverplichtingen

Waarde toegezegde pensioen aanspraken	4.683
Reële waarde fondsbeleggingen	<u>4.418</u>
Saldo	<u>265</u>
	===

COVRA N.V. maakt gebruik van de mogelijkheid om als gevolg van hun toegezegde pensioenregeling, slechts eenmaal per vier jaar de berekeningen, ter bepaling van de verplichtingen en lasten uit hoofde van deze regeling, exact uit te voeren. Op de drie tussenliggende balansdata volstaat COVRA met een redelijke benadering. Naar verwachting zal de ultimo 2008 gevormde verplichting voldoende zijn.

11. Achtergestelde lening

Op 10 december 1997 is van het Ministerie VROM een achtergestelde lening van € 18,2 miljoen ontvangen. Over deze lening is geen rente verschuldigd. Per 1 januari 2016 dient deze lening te worden terugbetaald.

12. Kortlopende schulden

	<u>2008</u>	<u>2007</u>
Schulden aan leveranciers	215	514
Omzetbelasting	1.134	191
Loonheffing en sociale premies	214	115
EC SAPIERR2-project	0	41
Overige schulden inzake:		
• Verplichtingen bouw HABOG	5.358	5.431
• Overige verplichtingen	1.968	<u>2.267</u>
	8.889	8.559
	=====	=====

Kredietfaciliteit

De kredietfaciliteiten bij de Rabobank Beveland bedroegen per 31 december 2008 een rekening-courantkrediet van € 2,3 miljoen en een kasgeldfaciliteit van € 6,8 miljoen.

In de kredietovereenkomst met Rabobank Beveland is een negatieve pledge opgenomen. Per ultimo boekjaar werd geen gebruik gemaakt van de kredietfaciliteiten.

Toelichting op de posten van de winst- en verliesrekening

in duizenden EURO's

13. Netto omzet

De omzet betreft de aan leveranciers in rekening gebrachte bedragen wegens het inzamelen, bewerken, bewaren en verwijderen ter zake van in 2008 geaccepteerd radioactief afval.

14. Directe kosten

De directe kosten betreffen de kosten voor het inzamelen en het verwerken alsmede de kosten van transport en hulpmaterialen bij opslag. Daarnaast is rekening gehouden met de in 2009 nog te maken kosten voor de verwerking in de eigen installaties van het in 2008 al opgehaalde afval.

	<u>2008</u>	<u>2007</u>
Opslag	339	655
Verwerking	1.594	1.527
Transport & Logistiek	1.033	789
HABOG	1.068	1.164
Onderhoud & Systemen	662	581
Overige	267	<u>873</u>
	4.963	5.589
	=====	=====

15. Kosten COVRA-organisatie

De kosten COVRA-organisatie betreffen de kosten die niet direct aan de omzet zijn toe te rekenen.

Directie	267	277
Administratie & Financiën	291	237
Facilitaire Dienst	232	226
Stralingscontroledienst	712	651
Beleid & Voorlichting	119	102
Huisvesting	199	<u>260</u>
Subtotaal ondersteunende diensten	1.820	1.753
Overige kosten	263	<u>212</u>
	2.083	1.965
	=====	=====

16. Afschrijving vaste activa

	<u>2008</u>	<u>2007</u>
AVG	1.042	961
LOG	29	13
VOG	299	-
Kantoorgebouw/voorlichting	294	263
Bedrijfsautomatisering	147	146
Overige vaste activa	238	<u>217</u>
	2.049	1.600
	=====	=====

17. Financiële baten en lasten

Overige rente baten en soortgelijke opbrengsten	- 4.198	- 3.878
Overige rente lasten en soortgelijke kosten	2	2
Rente toegerekend aan voorzieningen	4.903	4.286
Waarde verandering effecten*	<u>2.694</u>	<u>153</u>
	3.401	563
	=====	=====

* de waarde verandering betreft de koersresultaten gedurende het boekjaar.

Personeel

Salarissen	2.509	2.290
Sociale lasten	338	298
Pensioenpremies	386	397

In 2008 waren 52 werknemers in dienst van de vennootschap (2007: 51).

De bezoldiging van de commissarissen beliep in totaal € 43. De bezoldiging van de president-commissaris was € 13 en van de overige drie leden € 30.

De periodiek betaalde beloning van de bestuurder bedroeg :

Basissalaris	137	132
Pensioenbijdrage	38	35

5. OVERIGE GEGEVENS

(in duizenden EURO's)

In de statuten is de volgende bepaling opgenomen inzake winst:

Artikel 21:

De winst dient geheel te worden gereserveerd, tenzij de algemene vergadering van aandeelhouder anders beslist.

Resultaat verdeling

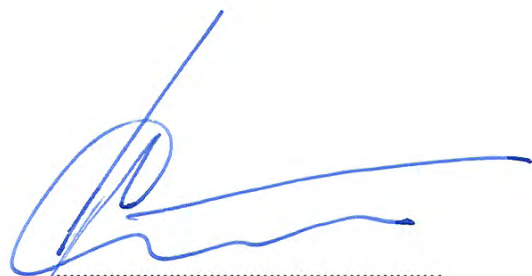
	<u>2008</u>
Onttrekking aan Algemene reserve	-3.070
Onttrekking aan Reserve Fondsresultaten	<u>- 702</u>
Resultaat boekjaar	-3.772
	=====

Goedgekeurd door Directie en de vergadering Raad van Commissarissen op 14 april 2009.

Vastgesteld in de Algemene Vergadering van de Aandeelhouder op 24 juni 2009.

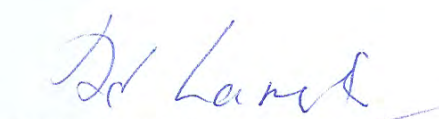
Opge maakt te Nieuwdorp d.d. 14 april 2009

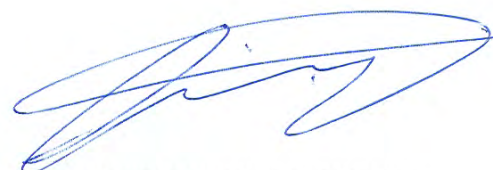
Goedgekeurd te Den Haag d.d. 14 april 2009

.....
Dr. H.D.K. Codée
Directeur COVRA N.V.

.....
Prof. Ir. H.P. van Heel
president commissaris

.....
Prof. Dr. Ir. M. de Bruin

.....
Dr. A.G.W.J. Lansink

.....
Mr. L.C.F.A.J.S. de Leur

.....
Drs. J. Lintjer

.....
Ir. J.J. Verwer

ACCOUNTANTSVERKLARING

De aandeelhouders van
COVRA N.V.
te Middelburg

Accountantsverklaring

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de (in dit verslag opgenomen) jaarrekening 2008 van COVRA N.V. te Middelburg bestaande uit de balans per 31 december 2008 en de winst-en-verliesrekening over 2008 met de toelichting gecontroleerd.

Verantwoordelijkheid van het bestuur

Het bestuur van de vennootschap is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het resultaat getrouw dient weer te geven, alsmede voor het opstellen van het jaarverslag, beide in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. Deze verantwoordelijkheid omvat onder meer: het ontwerpen, invoeren en in stand houden van een intern beheersingssysteem relevant voor het opmaken van en getrouw weergeven in de jaarrekening van vermogen en resultaat, zodanig dat deze geen afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten bevat, het kiezen en toepassen van aanvaardbare grondslagen voor financiële verslaggeving en het maken van schattingen die onder de gegeven omstandigheden redelijk zijn.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht. Dienovereenkomstig zijn wij verplicht te voldoen aan de voor ons geldende gedragsnormen en zijn wij gehouden onze controle zodanig te plannen en uit te voeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De keuze van de uit te voeren werkzaamheden is afhankelijk van de professionele oordeelsvorming van de accountant, waaronder begrepen zijn beoordeling van de risico's van afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten. In die beoordeling neemt de accountant in aanmerking het voor het opmaken van en getrouw weergeven in de jaarrekening van vermogen en resultaat relevante interne beheersingssysteem, teneinde een verantwoorde keuze te kunnen maken van de controlewerkzaamheden die onder de gegeven omstandigheden adequaat zijn maar die niet tot doel hebben een oordeel te geven over de effectiviteit van het interne beheersingssysteem van de vennootschap. Tevens omvat een controle onder meer een evaluatie van de aanvaardbaarheid van de toegepaste grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van schattingen die het bestuur van de vennootschap heeft gemaakt, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Oordeel

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van COVRA N.V. per 31 december 2008 en van het resultaat over 2008 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Toelichting

Zonder afbreuk te doen aan ons oordeel brengen wij het volgende onder uw aandacht. Bij de indeling van de jaarrekening is rekening gehouden met de karakteristieke kenmerken van COVRA. Om die reden is op onderdelen afgeweken van het besluit modellen jaarrekening en wordt hiermee op adequate wijze invulling gegeven aan het inzichtvereiste zoals genoemd in artikel 362 lid 1 van Titel 9 Boek 2 BW.

Verklaring betreffende andere wettelijke voorschriften en/of voorschriften van regelgevende instanties

Op grond van de wettelijke verplichting ingevolge artikel 2:393 lid 5 onder f BW melden wij dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening zoals vereist in artikel 2:391 lid 4 BW.

Middelburg, 14 april 2009

Deloitte Accountants B.V.
Was getekend: W.A. de Leeuw RA

COVRA^{NV}
Centrale Organisatie Voor Radioactief Afval

T: 0113-616666
F: 0113-616650
I: www.covra.nl

Bezoekadres:
Spanjeweg 1, 455TW Nieuwdorp
Havennummer 8601, Industrierrein Vlissingen-Oost

Postadres:
Postbus 202, 4380 AE Vlissingen

